

Euroopa uimastiprobleemide aruanne

Suundumused ja arengud

Amfetamiinid

Narkootikumide süstimine

Kanep

Heroiin ja muud opioidid

Kokaiin

MDMA

COVID-19

Uimastitega seotud õigusrikkumised

Uued psühhoaktiivsed ained

Uimastitest põhjustatud surmajuhtumid

2022

Euroopa Narkootikumide ja
Narkomaania Seirekeskus

Euroopa uimastiprobleemide aruanne

Suundumused ja arengud

2022

Õiguslik teade

Käesolev Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) väljaanne on kaitstud autoriõigusega. EMCDDA ei võta enesele vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis sisalduvate andmete kasutamise tagajärgedega. Käesoleva väljaande sisu ei pruugi kajastada EMCDDA partnerite, Euroopa Liidu liikmesriikide või Euroopa Liidu mis tahes institutsiooni või asutuse ametlike seisukohti.

Käesolev aruanne on kättesaadav bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, itaalia, kreeka, leedu, läti, poola, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, türgi, norra, taani, tšehhi või ungari keeles. Mõned keeled on tõlgitud automatiseeritud tõlkevahendite abil. On tehtud kõik jõupingutused tagamaks, et saadav tekst kajastaks täpselt ingliskeelset originaalversiooni.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022

© Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus, 2022

Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel.

Print	ISBN 978-92-9497-775-5	1977-9844	doi:10.2810/85010	TD-AT-22-001-ET-C
PDF	ISBN 978-92-9497-741-0	ISSN 2314-906X	doi:10.2810/768101	TD-AT-22-001-ET-N

Viitamisel kasutada:

Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (2022), *Euroopa uimastiprobleemide aruanne 2022: suundumused ja arengud*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg.

Euroopa Narkootikumide ja
Narkomaania Seirekeskus

Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lissabon, Portugal

Tel. (351) 211 21 02 00

info@emcdda.europa.eu | www.emcdda.europa.eu

twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda

Sisukord

4	Eessõna
6	Sissejuhatav märkus
7	Tänuavaldused
8	UIMASTIOLUKORD EUROOPAS KUNI 2022. AASTANI — ÜLEVADE JA HINNANG TEKKIVATELE OHTUDELE JA UUTELE ARENGUTELE
22	Uimastite pakkumine, tootmine ja lähteained
26	Kanep
28	Kokaiin
30	Amfetamiin ja metamfetamiin
34	MDMA
36	Heroiin ja muud opioidid
38	Uued psühhoaktiivsed ained
41	Muud uimastid
43	Lisa Riikide andmete tabelid

Eessõna

2022. aasta Euroopa uimastiprobleemide aruanne valmis ajal, mil hiljutised olulised ülemaailmsed sündmused mõjutasid sügavalt kõiki meie eluvaldkondi ja seega ka uimastiprobleeme, mida täna Euroopas esineb. Meie juhtaruande eesmärk on aidata Euroopal nende probleemide lahendamiseks paremini valmistuda. Selleks analüüsime praegust olukorda kujundavaid suundumusi ja teeme kindlaks uued ohud, mis võivad mõjutada uimastiprobleeme, millega Euroopa peab tulevikus tegelema.

Tuleb märkida, et see analüüs ei ole eraldiseisev, vaid seda toetab suur hulk hiljutist tööd. Nagu alati, lisame käesoleva aasta aruandele oma statistikabülletääni, mis sisaldab alusandmeid, metodoloogilisi märkusi ja piiranguid. Aruanne tugineb suurel määral ka kokaiini- ja metamfetamiinituru arengu hiljutistele ülevaadetele, mis valmisid koostöös Europoliga. Ülevaadet näitavad, et stimulantide osa Euroopa uimastiprobleemides on üha suurem. Sel aastal täitus ka 25 aastat uutest psühhoaktiivsetest ainetest varajase hoiatamise ELi süsteemi kasutuselevõttust. Aastapäeva tähistamiseks andsime välja selle murrangulise võrgustiku saavutuste ülevaate.

Arvan, et meie 2022. aasta uimastisuundumuste analüüsi sõnumi võib kokku võtta sõnadega „*Kõikjal, kõik, igaüks*“. Praegu valitseb olukord, kus näeme uimastiprobleemide mõju peaaegu *kõikjal*. Euroopa Liidus raskendavad uimastiprobleemid muid olulisi teemasid, nt kodutus, psühhiaatriliste häirete ravi ja noorte kuritegevuse vähendamine. Mõnes riigis võib täheldada ka uimastiturust tingitud suuremat vägivalda ja korrupsiooni. Euroopa uimastiprobleeme võivad mõjutada ka rahvusvahelised sündmused. Aruandes vaatleme, kuidas olukord Afganistanis võib muuta uimastivooge (millel võivad olla tulevikus olulised tagajärjed) ning kuidas Ukraina sõjast tingitud humanitaarkriis tekitab Euroopa uimastiravikeskustele uusi probleeme.

Selle aasta aruande üldine järeldus on, et praegu valitseb keerulisem uimastiolukord, mida iseloomustavad uimastite suur kättesaadavus ja tarvitamistrendide suurem mitmekesisus. Meie aruannetest uute psühhoaktiivsete ainete kohta ilmneb risk, et praegu võivad ilmuda turule *mis tahes* ained, millel on psühhoaktiivne potentsiaal. Need ained on sageli valesti märgistatud, mis tähendab, et neid tarvitavad isikud ei pruugi teada, mis aineid nad tegelikult kasutavad. Seetõttu olen eriti mures teadete pärast, mis käsitlevad kanepitoodete võltsimist sünteetiliste kannabinoididega – see on vaid üks näide uutest uimastitega seotud ohtudest. Teine on sünteetiliste uimastite tootmise kasv Euroopas, kusjuures eriti suur probleem on metamfetamiini tootmise laiendamine. Selle aasta aruandes kirjeldatud oluline areng on COVID-19 pandeemia jätkuv mõju nii uimastiravikeskustele kui ka viisile, kuidas inimesed omandavad kontrollitavaid aineid. Samuti märgitakse aruandes, et paljudes riikides on vaja laiendada uimastiprobleemidega inimestele pakutavaid ravi- ja kahjuvähendusteenuseid.

Meie põhiülesanne Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuses on toetada paremaid poliitikaid ja meetmeid, et vähendada uimastite põhjustatud kahju üksikisikutele, nende perekondadele ja kogukondadele, milles nad elavad. Peame tunnistama, et tänapäeval mõjutab uimastite tarvitamine otseselt või kaudselt *igaüht*. Selle otsene tõend on inimesed, kel tekivad probleemid ja kes vajavad ravi või muid teenuseid. Kaudsed tagajärjed võivad olla varjatamad, kuid sama olulised. Siia kuuluvad haavatavad noored, keda värvatakse osalema kuritegevuses, kasvav surve tervishoiueelarvele ning ühiskondlik kulu, mis tuleneb ebaturvalisest või korrupsioonist ja kuritegevusest kahjustatud institutsioonidega kogukondadest. Olen jätkuvalt veendunud, et uimastitarvitamisest tingitud keerukate

tervishoiu- ja sotsiaalpoliitika probleemide lahendamiseks peame püüdma põhjalikult mõista nende probleemide olemust ja analüüsida tõhusaks peetavaid lahendusi. Olen uhke, et 2022. aasta Euroopa uimastiprobleemide aruande avaldamisega aitab EMCDDA Euroopal taas paremini valmistuda praegusteks ja tulevasteks ülesanneteks, mis võivad meid selles valdkonnas oodata.

See aruanne, nagu kogu meie tegevus, on koostöö tulemus ning ilma partnerite toetuse ja panuseta ei oleks see võimalik. Eelkõige soovin tänada meie riiklike teabekeskuste võrku Reitox ning kõiki teisi Euroopa eksperte ja võrgustikke, kes andsid väljaandesse oma panuse. Tänan ka Euroopa Komisjoni, teisi Euroopa asutusi ja valdkonnas tegutsevaid rahvusvahelisi organeid saadud toetuse eest.

Alexis Goosdeel

EMCDDA direktor

**Kõikjal,
Kõik,
Igaüks**

Sissejuhatav märkus

Aruanne põhineb teabel, mille esitasid EMCDDA-le Euroopa Liidu liikmesriigid, kandidaatriik Türgi ja Norra iga-aastase aruandlusprotsessi käigus.

Selle aruande eesmärk on anda ülevaade ja teha kokkuvõte uimastiprobleemide olukorrast Euroopas kuni 2021. aasta lõpuni. Kõik andmerühmad, koondandmed ja nimetused kajastavad seega Euroopa Liitu kuuluvate ja EMCDDA aruandluses osalevate riikide olukorda 2020. aastal kättesaadavate andmete põhjal. Kõik andmed ei hõlma siiski kogu perioodi. Kuna andmete koondamine ja esitamine võtab aega, pärinevad mitmed siin esitatud riiklikud andmekogud võrdlusaastast, mis hõlmab ajavahemikku 2020. aasta jaanuarist detsembrini. Suundumuste analüüs põhineb ainult nendel riikidel, kes esitasid kõnealuse perioodi jooksul toimunud muutuste kirjeldamiseks piisavalt andmeid. Lugejale teadmiseks, et harjumuste ja suundumuste seire sellises varjatud ja häbimärgistatud valdkonnas nagu uimastitarvitamine on nii praktiliselt kui ka metodoloogiliselt keeruline. Seetõttu on aruandes esitatud analüüsis kasutatud mitmesuguseid andmeallikaid. Sellest tulevalt tuleb tõlgendamisel olla ettevaatlik, eriti kui riike võrreldakse ühe näitaja alusel. Andmetega seotud hoiatused on esitatud elektroonilises statistikabülletäänis, mis sisaldab üksikasjalikku teavet meetodika ja analüüsi tingimuste kohta ning märkusi kättesaadavas teabes esinevate piirangute kohta. Samas on ka teave meetodite ja andmete kohta, mida on kasutatud Euroopa tasandi hinnangutes, kus võib kasutada interpolatsiooni.

Tänuavaldused

EMCDDA tänab käesoleva aruande koostamisel osutatud abi eest järgmisi isikuid ja asutusi:

- Reitoxi riiklike teabekeskuste juhid ja töötajad;
- varajase hoiatamise süsteemi koordinaatorid Reitoxi riiklikes teabekeskustes ja varajase hoiatamise süsteemi võrgustiku eksperdid;
- käesoleva aruande jaoks lähtematerjali kogunud teenistused ja eksperdid liikmesriikides;
- EMCDDA haldusnõukogu ja teaduskomitee liikmed;
- Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Nõukogu – eelkõige selle horisontaalne narkootikumide töörühm – ja Euroopa Komisjon;
- Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC), Euroopa Raviamet (EMA) ja Europol;
- Euroopa Nõukogu Pompidou grupp, ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo, Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa regionaalbüroo, Interpol, Maailma Tolliorganisatsioon, Euroopa kooli uuringute projekt alkoholi ja uimastite tarvitamise kohta (ESPAD), reoveeuuringute Euroopa tuumikrühm (SCORE), Euroopa uimastimürgistuste võrgustik (Euro-DEN Plus), Euroopa süstalde kogumise ja analüüsimise projektiettevõtte (ESCAPE) võrgustik ning üleeuroopaline uimastiteabe võrgustik (TEDI).

Reitoxi riiklikud teabekeskused.

Reitox on uimastite ja uimastisõltuvuse Euroopa teabevõrk. Teabevõrk koosneb Euroopa Liidu liikmesriikide, kandidaatriigi Türgi, Norra ja Euroopa Komisjoni teabekeskustest. Teabekeskused on valitsuste vastutusalas tegutsevad riigi ametiasutused, mis edastavad EMCDDA-le uimastiteavet. Riiklike teabekeskuste kontaktandmed on toodud [EMCDDA veebilehel](#).

UIMASTIOLUKORD

EUROOPAS KUNI

2022. AASTANI

Ülevaade ja hinnang tekkivatele ohtudele ja uutele arengutele

2022. aasta Euroopa uimastiprobleemide aruanne tugineb uusimatele kättesaadavatele andmetele, et anda ülevaade Euroopat mõjutavatest uutest uimastiprobleemidest. Tuginedes segameetodil põhinevale lähenemisviisile, kasutades mitmesugustest rutiinsetest ja täiendavatest allikatest pärit andmeid, esitame siinkohal praeguse olukorra analüüsi ja toome esile mõned arengud, millel võib olla oluline mõju Euroopa uimastipoliitikale ja uimastivaldkonna töötajatele.

Uimastiolukord Euroopas kuni 2022. aastani

Meie üldine hinnang on, et uimastite kättesaadavus ja tarvitamine on Euroopa Liidus endiselt kõrgel tasemel, kuigi riikide vahel on märkimisväärsed erinevusi. Euroopa Liidus on ligikaudu 83,4 miljonit täiskasvanut ehk 29% täiskasvanutest (15–64-aastased) tarvinud ebaseaduslikku uimastit, kusjuures uimasteid tarvitas üha rohkem mehi (50,5 miljonit) kui naisi (33 miljonit). Kanep on jätkuvalt enim tarvitatav aine, viimase aasta jooksul on selle tarvitamisest teatanud üle 22 miljoni Euroopa täiskasvanu. Stimulandid on sageduselt teine kategooria, millest teatati. Hinnanguliselt tarvitas viimase aasta jooksul kokaiini 3,5 miljonit täiskasvanut, 2,6 miljonit MDMA-d ja 2 miljonit amfetamiini. Viimase aasta jooksul tarvitas heroini või muud ebaseaduslikku opioidi ligikaudu 1 miljon eurooplast. Kuigi opioidi tarvitamine on muude uimastitega võrreldes vähem levinud, moodustavad opiidid endiselt kõige suurema osa ebaseaduslike uimastite tarvitamisest tingitud kahjustest. Seda illustreerib opiidide esinemine, sageli koos muude ainetega, mida leiti 2020. aastal Euroopa Liidus toimunud ligikaudu kolmveerandil surmavatest üleannustest. Oluline on märkida, et enamik uimastiprobleemidega inimestest tarvitab mitmesuguseid aineid. Uimastitarbimisharjumused muutuvad samuti oluliselt keerukamaks, sest ravimeid, uusi

mittekontrollitavaid psühhoaktiivseid aineid ning selliseid aineid nagu ketamiin ja GBL/GHB seostatakse nüüd mõnes riigis või mõnes rühmas uimastiprobleemidega. Selline keerukus kajastub üha suuremas arusaamises, et uimastitarvitamine on seotud paljude praeguste kõige pakilisemate tervishoiu- ja sotsiaalprobleemidega või raskendab nende lahendamist. Nende probleemide hulka kuuluvad vaimse tervise probleemid ja enese kahjustamine, kodutus, noorte kuritegevus ning haavatavate isikute ja kogukondade ärakasutamine.

**Oluline on
märkida, et enamik
uimastiprobleemidega
inimestest kasutab
mitmesuguseid aineid**

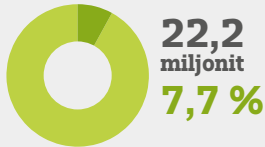
LÜHIÜLEVAADE – HINNANGULINE UIMASTITARVIMINE EUROOPA LIIDUS

Kanep

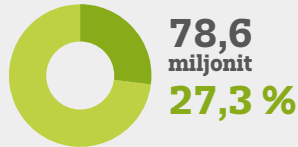

Täiskasvanud (15–64 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

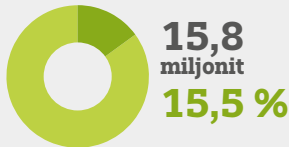

Eluaegne uimastitarvitamine

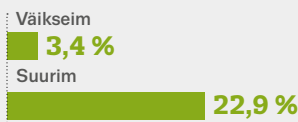

Noored täiskasvanud (15–34 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

Riikide hinnangud tarbimise kohta eelmisel aastal

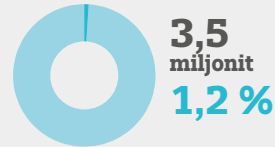

Kokaiin

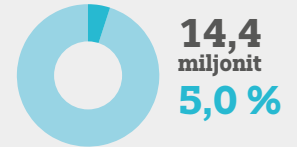

Täiskasvanud (15–64 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

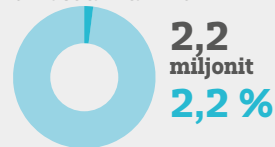

Eluaegne uimastitarvitamine

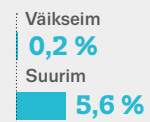

Noored täiskasvanud (15–34 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

Riikide hinnangud tarbimise kohta eelmisel aastal

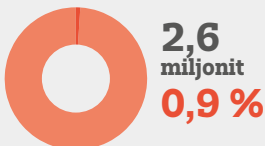

MDMA

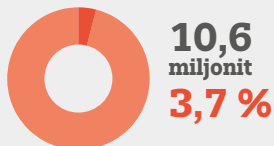

Täiskasvanud (15–64 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

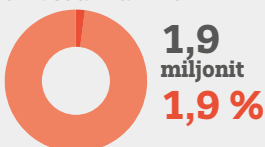

Eluaegne uimastitarvitamine

Noored täiskasvanud (15–34 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

Riikide hinnangud tarbimise kohta eelmisel aastal

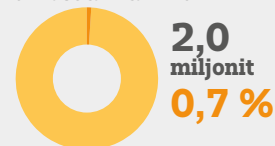

Amfetamiinid

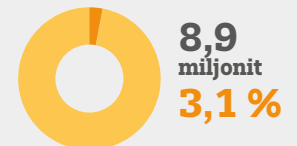

Täiskasvanud (15–64 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

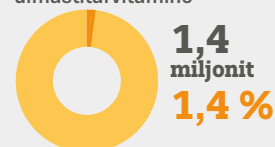

Eluaegne uimastitarvitamine

Noored täiskasvanud (15–34 a)

Viimase aasta uimastitarvitamine

Riikide hinnangud tarbimise kohta eelmisel aastal

Heroiin ja muud opioidid

Suure riskiga opioiditarvitajad

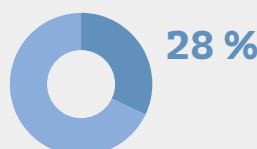
1.0 miljonit

514 000

2020. aastal sai opioidi agonist ravi 514 000 opioiditarvitajat

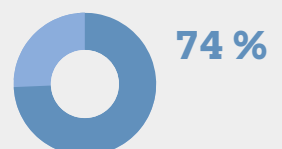
Narkomaaniaravi taotlused

Põhiline uimasti ligikaudu 28 % narkomaaniaravi taotluses Euroopa Liidus

Surmavad üleannused

74 % surmaga lõppenud üleannuste korral oli tegemist opioididega

Täielikud andmed ja teave kasutatud meetodite kohta on lisatud veebipõhises statistikabülletäänis.

Üleilmastumine soodustab jätkuvalt uimastikaubanduse ja -tootmise innovatsiooni

Euroopas täheldatavad uimastiprobleemid on tingitud uimastituru jätkuvast innovatsioonist, mille tulemusena on üldiselt muutunud kättesaadavaks üha rohkem eri aineid, mis on sageli tugeva toimega või suure puhtusastmega. Uimastite Euroopa Liitu importimise ja Euroopa Liidus tootmise vähendamine on seega endiselt peamine poliitiline ülesanne. Jätkuvalt avastatakse suuri saadetisi, mida transporditakse tihti kaubandusliku taristu meetodeid kasutades, eelkõige mitut transpordiliiki hõlmavate konteinervedude korral. Sellega on kaasnenud uuendused seoses uute salakaubateede, varjamise meetodide ja uute tootmisprotsessidega. Euroopa Liidust on saanud ka oluline uimastitootja nii sisetarbimise kui ka maailmaturu jaoks. Seda näitab üle 350 uimastitootmisrajatise lammutamine Euroopa Liidus 2020. aastal. Globaliseerumine tundub põhjustavat mõningaid muutusi, kusjuures eriti murettekitav on rahvusvaheliste ja Euroopas tegutsevate kuritegelike rühmituste järjest suurem omavaheline läbikäimine. Murettekitav näide sellest on hiljutine tähelepanek, et Mehhiko kuritegelikud rühmitused on hakanud sünteetiliste narkootikumide tootmisega Euroopa Liidus tegelema.

COVID-19: pakkumise ja tarvitamise taastumine, kuid võimalikud uued probleemid Euroopa uimastiolukorra mõistmisel

Euroopa uimastituru säilenõtkust võib märgata ka uimastipakkumise ja -tarvitamise olukorra kiires taastumises, pärast COVID-19 pandeemia ajal kehtestatud sotsiaalse distantseerumise ja piirikontrollimeetmetest tingitud häireid. Kõnealusel ajavahemikul võib olla kiirenenud ka uimastituru üha digitaalsemaks muutumine, sest näib, et uimastite ostmise hõlbustamiseks kasutatakse sagedamini sotsiaalmeediarakendusi ja krüpteeritud teenuseid.

Positiivne on see, et uimastiravi ja kahjude vähendamise teenuste valdkonnas on pandeemia ajal täheldatud ka uusi tehnoloogiaid kasutavaid uuendusi ning uimastiprobleemide kliiniliseks ja sotsiaalseks haldamiseks kasutatakse üha rohkem veebiplatvorme. Näib, et paljud teenused on sellist lähenemist jätkanud, sealhulgas ainult kokkulepitud külastused ja telemeditsiini laialdasem kasutamine. Oluline on siinkohal märkida, et nende lähenemisviiside kasu nõuab siiski teadusuuringute hindamist, eriti seoses nende asjakohasusega tõrjutud rühmade jaoks, kellel võib olla raskusi juurdepääsul digitaalsetele teenustele. Digitaliseerimise pikaajaline mõju nii teenuste osutamisele kui ka uimastite ostmisele on seetõttu olulised teemad, mis nõuavad edasist uurimist ja seiret.

Praeguse seiresuutlikkusega seoses on andmete kogumist oluliselt mõjutanud ka COVID-19 pandeemia. Paljud teenused kogesid survet operatiivtegevusele ning sellest tulenevalt võisid mõjutatud olla ka nende teenuste andmetest sõltuvad Euroopa ja riikliku tasandi seireprotsessid, mis võisid vähendada mõne andmekogumi kättesaadavust, täielikkust ja kvaliteeti. Nendel andmetel põhinevates võrdlustes eelmiste aastatega tuleb seetõttu olla ettevaatlik, sest suundumustes täheldatud muutusi võib selgitada teenuste osutamise ja andmete kogumise katkemisega, eelkõige esialgsete liikumispiirangute perioodide ajal, selle asemel, et kajastada pandeemia tagajärjel toimunud muutusi uimastitarvitamises või patsientide taustakirjeldustes. Ravinõudluse näitajat, mis jälgib spetsiaalse narkomaaniaravi alustavaid patsiente, näib olevat pandeemia rohkem mõjutanud kui muid epidemioloogilisi näitajaid. Teenuste osutamise katkemine ja telemeditsiini kiire juurutamine on põhjustanud mõnes riigis raskusi. Kokku vähenes 2020. aastal Euroopas esmakordsete ravialustajate koguarv 2019. aastaga võrreldes 14%. Riikide lõikes esines aga märkimisväärseid erinevusi, kuigi kõik peale kahe riigi teatasid 2020. aastal 2019. aastaga võrreldes väiksemast patsientide arvust. Ei ole selge, kas need erinevused kajastavad teenuse katkemist, aruandlust või abi otsimise vähenemist sellel perioodil.

Kuna COVID-19 piiranguid on kogu Euroopas järk-järgult leevendatud ning näib, et narkomaaniaravi ja muud teenused on kohanenud COVID-19 kui endeemilise haigusega, osutavad näitajad üldiselt tagasipöördumisele pandeemiaeelse uimastiolukorra juurde. Esialgsed riiklikud raviandmed koos lühiajaliste muutuste suhtes tundlikumate täiendavate näitajatega näitavad kasvu 2021. aastal võrreldes 2020. aastaga. See näitab teenuste naasmist tavapärase tegevusmudeli juurde, kuigi kasutatakse ennetusmeetmeid, näiteks suhtlemisdistantsi hoidmist ja maski kandmist.

Kanep: Euroopa kõige populaarsema ebaseadusliku uimasti uued suundumused

Kanepivaldkonnas toimuvad arengud tekitavad uusi probleeme seoses sellega, kuidas reageerime Euroopas kõige sagedamini tarvitatavale ebaseaduslikule uimastile. Selle aine tarvitamisest teatab ligikaudu 48 miljonit meest ja 31 miljonit naist. Elu jooksul kanepit tarvitanute arv on riigiti siiski väga erinev, ulatudes 4,3%-st kõikidest täiskasvanutest Maltal 44,8%-ni Prantsusmaal. Viimase kümne aasta jooksul on nii kanepivaigu kui ka kanepiürdi indekseeritud hinnad püsinud suhteliselt stabiilsed, kuid mõlema uimastivormi keskmine THC-sisaldus on suurenenud. Praegu on kanepivaigu keskmine THC-sisaldus (21%) peaaegu kaks korda suurem kui kanepiürdil, mis on tavaliselt ligikaudu 11%. See on vastupidine suundumus, mida on täheldatud varem, kui kanepiürdi THC-sisaldus oli tavaliselt suurem kui kanepivaigul. See on teine näide uimastituru innovatsioonist ja kohandamisest, sest näib, et kanepivaigu tootjad, kes asuvad tavaliselt väljaspool Euroopa Liitu, on reageerinud kodumaise kanepiürdi konkurentsile. Samuti tuleb märkida, et kanepiga seotud probleemid näivad nüüd olevat olulisemad ka seireandmetes, kusjuures see uimasti esineb selgelt nii uimastitega seotud erakorralise ravi juhtumite kui ka uute narkomaaniaravi taotluste korral.

Euroopa kanepipoliitika keskkond muutub üha keerukamaks

Kanepiga seotud poliitika ja regulatiivsed meetmed seisavad üha enam silmitsi lisaprobleemidega, mis tulenevad selle aine uutest vormidest ja kasutusviisidest. Selle valdkonna arengut näib osaliselt mõjutavat meelelahutuslike kanepiturgude loomine Ameerikas ja osaliselt suurem ärihuvi selliste tarbekaupade väljatöötamise vastu, mis sisaldavad kanepitaime ekstrakte. Kanepipoliitika ulatus Euroopas laieneb järk-järgult ning hõlmab nüüd lisaks ebaseadusliku kanepi kontrollile ka meditsiinilisel ja muul viisil ning muude levitatavate kasutusviiside ja vormide, sealhulgas toidu ja kosmeetikatoodete koostisosana kasutatava kanepi reguleerimist. Need Euroopa kanepipoliitika praegused ja uued mõõtmed lisavad sellele rahvatervise kaalutluste laiema kogumi.

Mõnes ELi liikmesriigis töötatakse välja meelelahutuslikku kanepit käsitlevat poliitikat. 2021. aasta detsembris võttis Malta vastu õigusaktid, mis käsitlevad kodudes kasvatamist ja kanepi tarvitamist meelelahutuslikel eesmärkidel era- ja

mittetulundusühingute kasvatusklubides. Luksemburg kavatses lubada kasvatada kodus, samas kui Saksamaal ja ELi mittekuuluvates riikides arutatakse võimalust luua süsteemid, mis võimaldaksid kanepit meelelahutuslikul eesmärgil seaduslikult müüa. Lisaks katsetavad Madalmaad kanepikohviku jaoks kanepi suletud tarneahela mudelit. Rahvatervise kaitsmiseks tuleks hoolikalt jälgida valdkonna õigusaktide muudatuste mõju ning see nõuab häid lähteandmeid, et toetada pidevat seiret ja hindamist.

Enamikus ELi riikides on nüüd lubatud kanepi või kannabinoidide mis tahes vormis meditsiiniline tarvitamine. Riikide lähenemisviisid erinevad siiski märkimisväärselt nii lubatud toodete kui ka kasutatavate reguleerivate raamistike poolest. Kanadas kanepit kasvatavad ja müüvad suured ettevõtted kasvatavad praegu samuti Euroopas ja tarnivad ravimeid kanepitoodetele mõnes ELi liikmesriigis. Euroopa Komisjoni 2022. aasta Eurobaromeetri uuring näitas, et seitse kümnest vastanust arvab, et kanep peaks olema kättesaadav meditsiiniliseks tarvitamiseks.

Seadusliku kanepiga kauplemise laienemist Euroopas tõendavad kanepisortide registreerimised, tootekaubamärgid, kasvatatava kanepi hektarid ja uuendtoidu taotlused. Lisaks on paljudes ELi liikmesriikides olemas kauplused, mis müüvad madala THC-sisaldusega kanepitooted, sealhulgas toiduaineid, kosmeetikat ja taimseid suitsetamismaterjale. Neid tooteid turustatakse väikese THC-sisalduse poolest või muude kannabinoidide, näiteks kannabidioli (CBD) allikana. 2020. aastal märkis Euroopa Kohus, et taimest pärinev bioloogiline mitmekesisuse konventsioon ei olnud uimasti, sest selle aine praegune teaduslik arusaam oli, et sellel puuduvad psühhoaktiivsed omadused. Selle mõju on ebaselge, kuid regulatiivsete tingimuste täitmise korral võib olla võimalik tõlgendada, et CBDd võib kasutada mõne kaubandusliku toote koostisosana.

**Kanepi uued vormid
ja kasutusviisid
tekitavad üha rohkem
uusi probleeme**

Väikse THC-sisaldusega kanepitoodete võimaliku kahju või kasulikkuse põhjalikuks hindamiseks on vaja lisateavet. Tõstatatud on küsimusi seoses piisavate tõenditega, mis toetavad väidetavaid tervisest tulenevaid eeliseid, kvaliteedikontrolli küsimusi, asjakohaseid ohutuspiiranguid ja raskusi annuste mõõtmisel. Turu kiiret laienemist võisid soodustada keerukas poliitiline keskkond ning nende toodete seaduslikkuse ja müügiarenduse tajutav hall piirkond. Et mõista neid suundumusi ja nende võimalikku mõju Euroopa tasandil, on vaja kanepitoodete kättesaadavuse ja levimuse standardset seiret ja riikideüleseid uuringuid.

Ebaseaduslikud kanepitooted teevad üha rohkem tervisemuret sünteetiliste kannabinoididega segunemise pärast

Sünteetilised kannabinoidid matkivad THC toimet, sest see aine on peamiselt kanepi psühhoaktiivne aine, kuid võivad olla nii tugeva toimega kui ka toksilised. Mõne sünteetilise kannabinoidi toksilisusega seotud probleemid on juba ammu kinnitust leidnud. Hiljutine suundumus on aga see, et Euroopas on üha rohkem teatatud sünteetiliste kannabinoididega segatud kanepi, eelkõige vähese THC-sisaldusega kanepiürdi ja kanepivaigu toodete olemasolust. Enamasti osteti need uimastid ebaseadusliku kanepina. Kuigi nende võltsitud toodete kättesaadavuse ulatus Euroopas ei ole teada, on murettekitav, et kaheksa ELi liikmesriiki on need alates 2020. aasta juulist avastanud. Algselt oli MDMB-4en-PINACA sünteetiline kannabinoid, mida tuvastati kõige rohkem, kuid ADB-BUTINACA-d hakati 2021. aastal rohkem tarvitama.

Tugevatoimelised sünteetilised kannabinoidid võivad põhjustada intensiivsemat mürgistust ning vaimset, füüsilist ja käitumuslikku mõju kui kanep ning teatatud on rasket ja surmaga lõppevast mürgistusest. Inimesed võivad teadmatult tarvitada sünteetiliste kannabinoidide suuri annuseid, sest need, kes võltsivad looduslikke kanepitooted, võivad kasutada ebatäpseid tootmisprotsesse, mille tulemusena võivad seguained olla toote lõikes sageli ebaühtlaselt jaotunud. Selle tulemusel võivad toodetes sisalduda toksilised kogused sünteetilisi kannabinoide ja neis võivad olla ainete kontsentreeritud sademed.

**Kokaiini kättesaadavus ja
tarvitamine on ajaloolises
plaanis endiselt väga suur**

On tõenäoline, et kurjategijad võltsivad kasumi maksimeerimiseks kanepitooted, sest tööstuslik kanep on vähese THC-sisaldusega, odav ja sarnaneb oma väliselt ebaseadusliku kanepiürdiga. See lihtsustab vahendajate ja tarvitajate eksitamist, samas kui tugeva kanepisarnase toime tekitamiseks on vaja üksnes väikest kogust sünteetilist kannabinoidpulbrit. Kättesaadav teave näitab, et osa inimesi, kes tarvitasid neid võltsitud tooteid, uskusid, et nad olid ostnud naturaalselt kanepit. Nad ei teadnud, et nende tarvitavad tooted sisaldasid tugevatoimelisi sünteetilisi kannabinoide.

Nende toodete kättesaadavuse ja mõju seire on keeruline, sest kanepiproovides ei avastata sünteetilisi kannabinoide, välja arvatud juhul, kui tehakse kohtuekspertiis. Seetõttu on vaja teha kanepiproovide analüütilisi ja toksikoloogilisi teste ning tulemustest kiiresti teavitada. Riiklikel varajase hoiatamise süsteemidel võib olla oluline roll eksitava müügi, võltsingute või ebaseaduslike uimastite saastumisega seotud sündmuste tuvastamisel ja neile reageerimisel. Et aga süsteem toimiks piisavalt varaliste vahenditega ning et tulemuste edastamiseks nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil oleks vaja sobivaid kanaleid. Samuti on vaja teha täiendavaid uuringuid, et saada teavet tõhusate ennetus- ja kahjuvähendusmeetmete väljatöötamiseks, et vähendada sellise võltsimisega seotud võimalikke terviseriske.

Kokaiini suur kättesaadavus Euroopas

Reovee analüüs näitab, et COVID-19 piiranguid on ilmselt kaasnenu kokaiinitarvitamise tagasihoidliku vähenemisega. See oli tõenäoliselt seotud selle uimasti tarvitamisega seotud ööelu- ja meelelahutusasutuste sulgemisega. Erinevatest allikatest pärit uuemad andmed näitavad siiski, et tarvitamise tase on nüüd jõudnud pandeemiaeelsele tasemele. Lisaks konfiskeeriti Euroopa Liidus 2020. aastal rekordiline kogus kokaiini, 213 tonni. See ja muud näitajad viitavad sellele, et praegu puuduvad märgid selle kohta, et selle uimasti kättesaadavuse kasvutrend, mida on täheldatud viimastel aastatel, oleks muutunud. Viimase kümne aasta jooksul on indekseeritud hinnad püsivad stabiilsena, kuid keskmine puhtusaste on suurenenud. Euroopas on suurenenud ka kokaiini töötlevate teiseste laborite avastamine, mis näitab, et inimkaubandusrühmad kasutavad Euroopa turu varustamiseks rohkem uuenduslikke meetodeid. Samuti on suurenenud kokaiini tarvitamise või omamisega seotud õigusrikkumiste suundumused. Kõik need näitajad koos osutavad sellele, et kokaiini kättesaadavus ja tarvitamine on ajalooliste standardite kohaselt jätkuvalt väga suur.

Märgid crack'i tarvitamise levikust ohustatud rahvastikurühmade seas

Arvestades näitajaid, mis osutavad kokaiini suurele kättesaadavusele ja tarvitamisele, tuntakse üha suuremat muret kokaiiniga seotud probleemide vastava suurenemise pärast. 2020. aastal oli ligikaudu 15% esmakordsest narkomaaniaravi nõudlusest seotud kokaiiniga ja on tõendeid, et crack'i tarvitamine, mis on küll veel suhteliselt ebataoline, võib olla kasvamas ja seda esineb nüüd rohkemates linnades ja riikides. See on eriti murettekitav, sest seda liiki uimastit seostatakse eelkõige tervise- ja sotsiaalprobleemidega. Euroopas esineb crack-kokaiini peamiselt haavatavates ja marginaliseeritud rühmades, kellest paljudel on muid ainete kuritarvitamise probleeme, sealhulgas opioididega seotud probleemid. Crack'i toodetakse tavaliselt tarvitaja tasemel või ligilähedaselt, muutes kokaiinipulbri kokaiinibaasiks. Tavaliselt seda suitsetatakse, kuid seda saab ka lahustada süstimiseks.

Pikaajalised suundumused osutavad, et 2020. aastal alustas Euroopas crack'i probleemide tõttu narkomaaniaravi hinnanguliselt 7000 patsienti, mis kolmekordistas 2016. aasta näitaja ja viitab tarvitamise suurenemisele. Belgia, Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia ja Portugal teatasid kõigist märkimisväärsetest suurenemistest. Saksamaa teatel esineb crack'i praegu linnades, kus seda varem väga harva tarvitati. Prantsusmaa uuringu kohaselt suurenes crack'i tarvitajate arv Prantsusmaal 10 000-lt 2010. aastal 42 800-ni 2019. aastal. Brüsselis, Kopenhaagenis, Lissabonis ning Iirimaa ja Põhja-Itaalia teatavates osades on madala läve teenused teatanud crack'i tarvitamise märkimisväärsest suurenemisest patsientide seas. ELi rahastatud projekti EUSEME raames tehti 2021. aastal 13 Euroopa linna asulareovee analüüs, mille käigus leiti kõigil proovivõtupäevadel crack'i jääke kõigis linnades, kusjuures suurim jääkide kogus oli Amsterdamis ja Antwerpenis.

Kokaiini suur kättesaadavus on tõenäoliselt suurendanud crack'i tarvitamist Lääne- ja Lõuna-Euroopas. Tarvitamise kasvule võisid kaasa aidata ka haavatavate suure riskiga uimastitarvitajate suurem majanduslik puudus COVID-19 pandeemia ajal ning väikeste odavate crack'i annuste kättesaadavus.

Crack'i tarvitamist seostatakse mitmesuguste tervise- ja sotsiaalkahjudega. Pariisi ja Lissaboni uimastitarvitamispunktid teatavad, et oluline osa nende crack'i tarvitavatest patsientidest lahustab selle süstimiseks, millega kaasneb suurem HIV ja C-hepatiidi viiruse (HCV) nakkuse oht. Crack'iga seotud laiematest sotsiaalprobleemidest teatatakse

muu hulgas jõuguvägivallast, vägivallast ja tõsistest finantsprobleemidest. Crack'i tarvitamist iseloomustab kõige enam sagedane tarvitamine, mis põhjustab vaimse ja füüsilise tervise probleeme ja agressiivset käitumist, mis muudab ravi ja kahjude vähendamise meetmete võtmise keeruliseks.

Arvestades kokaiini jätkuvalt suurt kättesaadavust Euroopas, on oluline, et uimastiseiresüsteemid arendaksid suutlikkust jälgida probleemse kokaiinitarvitamise edasist kasvu ja levikut üldisemalt ning eriti crack-kokaiini kasutamise seotud probleeme. Samuti on tõenäoliselt vaja rohkem investeerida crack'iga seotud probleeme kogevatele isikutele suunatud eriteenuste meetmetesse nendes piirkondades, kus selline käitumine on kinnistunud.

Rekordiline sünteetiliste katinoonidega kaubitsemine Euroopasse ja oht kiiretele kontrollimeetmetele

Uimastituru üha suuremast mitmekesisusest annab märku ka mittekontrollitavate sünteetiliste katinoonide kättesaadavus ja tarvitamine, mida müüakse kui kontrollitud stimulantide alternatiive. 2021. aasta lõpus seiras EMCDDA 162 katinooni, mis on suuruselt teine uute psühhoaktiivsete ainete kategooria, mida ELi varajase hoiatamise süsteem seirab pärast sünteetilisi kannabinoide. Katinoonide konfiskeerimine suurenes 2020. aastal 3,3 tonnini, võrreldes 2019. aasta 0,75 tonniga, ning 2021. ja 2022. aastal teatati jätkuvalt suurtest konfiskeerimistest. See suurenemine oli suuresti tingitud *N*-etüülheksedrooni ja kahe aine, 3-MMC ja 3-CMC väikestest suuremahulistest konfiskeerimistest, mis sarnanevad struktuurselt rahvusvaheliselt kontrollitavate uimastitega 4-MMC (mefedroon) ja 4-CMC (klepphedroon).

Kuigi 3-MMC ja 3-CMC on Euroopa uimastiturul olnud kättesaadavad juba mitu aastat, näib nende kättesaadavus olevat 2020. aasta paiku suurenenud. Varajase hoiatamise süsteem on saanud aruandeid ka mõlema ainega seostatava kahju kohta. Näiteks Madalmaad märkisid, et 3-MMC-ga seotud mürgistusjuhtumite arv suurenes 2018. aasta 10 mürgiselt 2020. aastal 64 juhtumini. Sünteetiliste katinoonide süstimine on seotud ka seksitavade ja tõrjutud rühmade süstimisega, mille raames on seda seostatud HIV ja HCV puhangutega.

Enamik 2020. aastal konfiskeeritud sünteetiliste katinoonide tavakoguseid pärines Indiast, kus nende ainete suuremahuline tootmine näib olevat suhteliselt uus suundumus. Enne 2020. aastat oli kindlakstehtud võrreldavate saadetiste päritolu Hiina. Viimastel aastatel on Hiina aga kehtestanud õiguslikud kontrollid mitmesuguste ainete, sealhulgas 3-MMC ja 3-CMC suhtes. Kuna Hiina on ajalooliselt olnud Euroopas avastatud uute psühhoaktiivsete ainete peamine allikas, võivad viimased andmed viidata üldisemale suundumusele, et rohkem kaasatakse muid riike, kes suudavad oma keemia- või farmaatsiatööstuses tarnida uusi psühhoaktiivseid aineid ja võimalik, et ka lähteaineid Euroopasse. Kui see on nii, võib sellel olla oluline mõju tulevastele uimastikontrolli meetmetele.

Sünteetilisi katinoone toodetakse ka Euroopas, kuid seni arvatakse, et see tootmine moodustab vaid väikese osa turul tekkivatest katinoonidest. See võib siiski muutuda, sest alates 2020. aastast on suurenenud nii likvideeritud ebaseaduslike sünteetiliste katinooni tootmiskohtade arv kui ka konfiskeeritud keemiliste lähteainete kogus.

Süstimist seostatakse kahjulikumate uimastitarvitamisharjumustega ning vere kaudu levivate nakkushaigustega, näiteks HIVi ja viirushepatiidiga

Uimastite süstimine on vähenemas, kuid siiski murettekitav

Kättesaadavad andmed näitavad, et uimastite süstimine on Euroopas viimase kümne aasta jooksul vähenenud. Tuleb märkida, et ainult 15 riiki on hiljuti (2015. aastal või hiljem) hinnanud süstivate uimastitarvitajate osakaalu. Need näitajad ulatuvad vähem kui ühest juhtumist 1000 elaniku kohta (15–64-aastased) Kreekas, Hispaanias, Ungaris ja Madalmaades kuni rohkem kui kümne juhtumini 1000 elaniku kohta (Eesti). Opioididest on teatatud kõigis neis riikides süstitavate uimastite hulgas ning läbi aegade on heroini olnud narkootikum, mida seostatakse süstimisega paljudes riikides. See ei pruugi enam nii olla. 2020. aastal nimetas peamise uimastina heroini tarvitavatest esmakordsetest ravialustajatest süstimist põhilise manustamisviisina vaid 22%, mis on vähem kui 2013. aastal (35%).

Samuti süstitakse muid uimasteid, sealhulgas amfetamiine, kokaiini, sünteetilisi katinoone, opioide sisaldavaid retseptiravimeid ning muid ravimeid. Üldiselt teame siiski väga vähe uimastite süstimise tavadest ja nende erinevusest eri riikides ning erinevused võivad mõjutada sellise käitumisega seotud kahju. Näiteks näitas 8 Euroopa linna ESCAPE'i võrgustikku aastatel 2020–2021 kogutud 1392 kasutatud süstla analüüs, et viies linnas sisaldas pool või enam süstalt stimulante. Kolmandik kõikidest süstaldest sisaldas kahte või enam uimastit, mis viitab mitme narkootikumi koostarbimisele või süstimisvahendite korduskasutusele, kusjuures kõige sagedasem kombinatsioon oli stimulantide ja opioidide segu.

Süstimist seostatakse kahjulikumate uimastitarvitamisharjumustega ning vere kaudu levivate nakkushaigustega, näiteks HIVi ja viirushepatiidiga. Muret tekitab asjaolu, et COVID-19 pandeemia häiris 2020. aastal steriilsete uimastitarvitamisseadmete levikut ning aitas vähendada HIV ja viirushepatiidi testimist. Seetõttu on oluline tulevase suundumusi hoolikalt jälgida, et teha kindlaks pandeemia mis tahes kahjulik mõju selle valdkonna tervisenäitajatele. Positiivne on see, et uimastite süstimisega seotud uute HIV-nakkusjuhtude pikaajalised suundumused Euroopas on vähenenud. Sellest hoolimata on mõnes riigis märkimisväärne osa süstivatest uimastitest teatud hetkel HIV-nakatunud. Aastatel 2017–2020 Eestis, Leedus, Poolas ja Rumeenias tehtud piirkondliku seroloogilise levimuse uuringud näitasid, et näiteks HIV-antikehade levimus süstivate uimastisõitlaste seas oli üle 20 %. 2020. aastal diagnoositi Euroopa Liidus 563 uut HIV-nakkuse diagnoosi (1,3 uut diagnoositud juhtu miljoni elaniku kohta) ja 128 uut AIDSi-vastast diagnoosi, mis olid seotud uimastite süstimisega. Üle poole uimastite süstimisega seotud uutest

UIMASTITEGA SEOTUD NAKKUSHAIGUSED

Uimastite süstimisega seotud uued HIVi juhtumid 2020. aastal (EL)

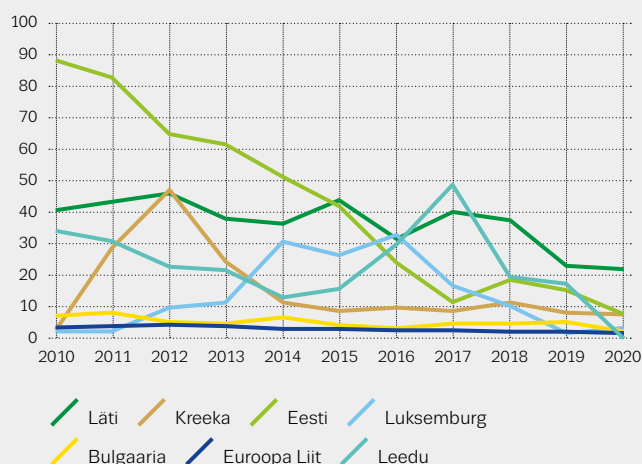
Narkootikumide süstimisega seotud uued AIDSi juhtumid

* HIV või AIDSi diagnoosid koos dokumenteeritud edasikandumisviisiga 2020. aastal.

Uimastite süstimisega seotud HIV-juhtumite suundumused: EL ja valitud riigid

Juhtumeid miljoni elaniku kohta

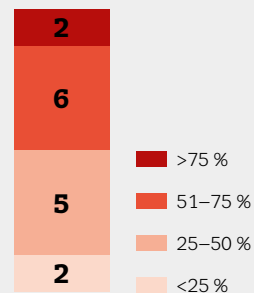

C-hepatiidi antikehade levimus süstivate uimastitarvitajate seas

13–86 %

15 riigis

Riiklike andmetega riigid

C-hepatiidi kroonilised infektsioonid süstivate uimastisõltlaste seas 2018–2020

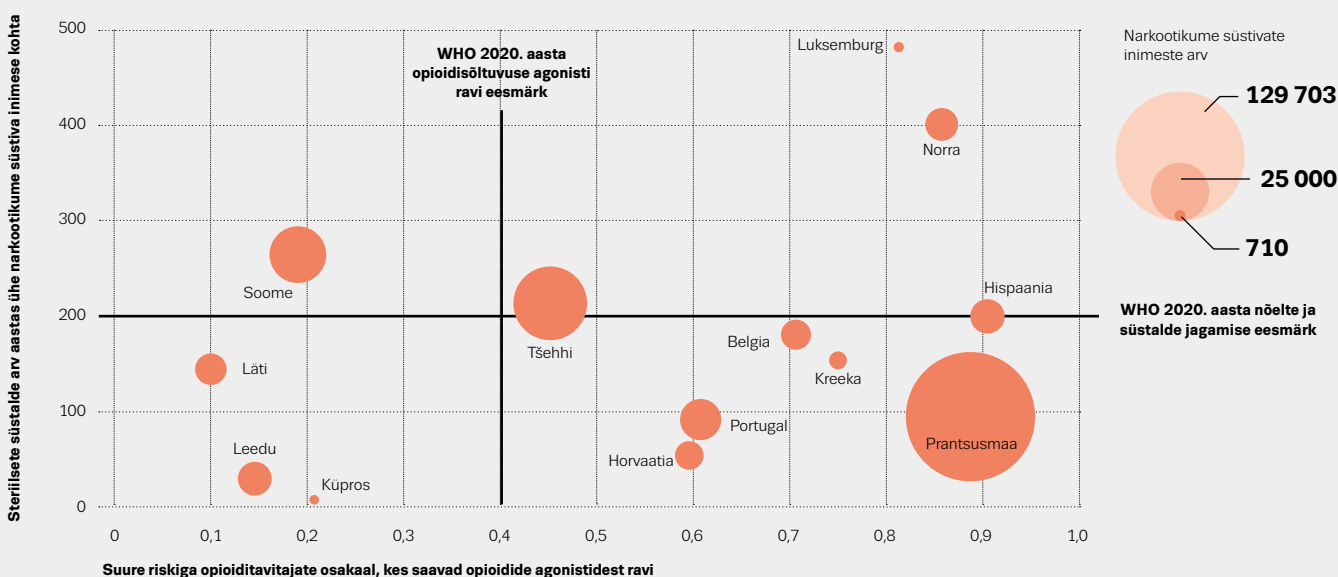
16–49 %

4 riigi piirkondlikes valimites

Präegused HBV-nakkushaigused, riikide andmed, 2018–2020

keskmiselt 5,3% (1,3–8,9%) süstivate uimastisõltlaste seas

WHO 2020. aasta eesmärgi täitmine nõelte ja süstalde jagamise ning opioidravi agonistiga; 2020. aasta või uusima kättesaadava hinnangu alusel

Hõlmatus põhineb viimastel riiklikel hinnangutel narkootikumide süstimise ja suure riskiga opioiditarvitamise kohta, mida on kõrvutatud andmetega kahjude vähendamise tegevuste kohta (kõige rohkem kahe aasta jooksul). Hinnang Belgia opioidide agonistidest raviga hõlmatusesse on saadud 2019. aastal tehtud piirkondliku uuringu põhjal.

HIV-diagnoosidest diagnoositakse endiselt hilja. Varasem diagnoosimine on seotud paremate ravitulemustega, mistõttu uute uimastitega seotud nakkuste varajase diagnoosimise parandamine peab jääma selle valdkonna sekkumismeetmete prioriteediks.

Endiselt on vaja laiendada ravi- ja kahjude vähendamise teenuseid

2020. aastal teatasid ainult Tšehhi, Hispaania, Luksemburg ja Norra, et nad täidavad Maailma Terviseorganisatsiooni 2020. aasta eesmärgi anda igale süstivale uimastisõltlasele 200 süstalt aastas ning tagada, et 40 % suure riskiga opioiditarvitajatest saaks ravi opioidide agonistidega. See viitab jätkuvale vajadusele suurendada opioiditarvitajate ja süstivate uimastitarvitajate ravi ja kahjude vähendamist. Suure riskiga opioiditarvitamise levimus täiskasvanute (15–64-aastased) seas EL-is on hinnanguliselt 0,34%, mis vastab ligikaudu 1 miljonile suure riskiga opioiditarvitajale 2020. aastal. 2020. aastal sai Euroopa Liidus opioidi agonist 514 000 patsienti, mis viitab sellele, et üldine raviga hõlmatus on ligikaudu 50%. See näitaja varjab siiski asjaolu, et riikide vahel on märkimisväärsed erinevused selles, mil määral opioidiprobleemidega isikutel on tõenäoliselt võimalik saada ravi opioidi agonistiga, ning mõnes riigis on ravi pakkumine selgelt ebapiisav.

Opioidide üleannustamisega seoses on teada, et opioidide agonistidega ravi alustamine on ka kaitsev tegur. Hinnangute kohaselt toimus Euroopa Liidus 2020. aastal vähemalt 5800 üleannustamisest tingitud surmajuhtumit, mis on seotud ebaseaduslike uimastitega, mis tähendab, et täiskasvanute seas on üleannustamisest tingitud suremus 16,7 surmajuhtumit miljoni elaniku kohta. Enamik neist surmajuhtumitest on seotud mitme uimasti koostoksilisusega, mis tavaliselt hõlmab ebaseaduslike opioidide, muude ebaseaduslike uimastite, ravimite ja alkoholi kombinatsioone. Mõnes riigis mainitakse uimastite põhjustatud surmajuhtumite toksikoloogilistes aruannetes sageli bensodiasepiine koos muude uimastitega. Tavaliselt ei ole selge, kas need on isikule määratud ravi eesmärgil, kuid on tõenäoline, et see nii sageli ei ole. Kuigi andmeid on raske tõlgendada, viitavad need siiski sellele, et bensodiasepiinid võisid neid surmajuhtumeid põhjustada või nende tekkele kaasa aidata. Opioidide esineb ligikaudu kolmveerandil kõikidest uimastitest põhjustatud surmajuhtumitest, mis rõhutab nende ainete negatiivset rolli uimastitest põhjustatud suremuse põhjustajana. Muret tekitab on asjaolu, et mõned riigid, mille kohta on andmed

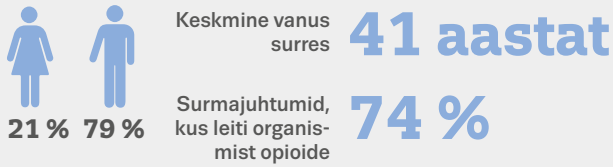
olemas, näiteks Austria ja Norra, teatasid 2020. aastal täheldatud heroini/morfiiniga seotud surmajuhtumite arvu suurenemisest. Mõni riik, näiteks Saksamaa ja Rootsi, teatas siiski vähenemisest. Märkimist väärib ka asjaolu, et mõnes riigis seostati suure osa üledoosist tingitud surmajuhtumitega muid opioide kui heroini, sealhulgas metadooni ja vähemal määral buprenorfiini, oksükodooni ja fentanüüli.

Aastatel 2012–2020 suurenes üleannustamisest tingitud surmajuhtumite arv vanuserühmas 50–64 82% võrra. See näitab suure riskiga uimastitarvitajate vananemissuundumust ning mõnes riigis ka surmajuhtumite arvu suurenemist, sageli naiste seas seoses retseptiopioididega, mis võib olla seotud valuravi ja ravimite kuritarvitamisega. Seetõttu on üha suurem vajadus töötada välja meetmed, mis vastaksid paremini krooniliste uimastite ja terviseprobleemidega vananeva elanikkonna vajadustele, ning mõista paremini opioidide tarvitamist vanemates rühmades ja selle seoseid negatiivsete tervisetulemustega.

**Opioidide
üleannustamisega seoses
on teada, et opioidide
agonistidega ravi
alustamine on ka kaitsev
tegur**

UIMASTITEST PÕHJUSTATUD SURMAJUHTUMID

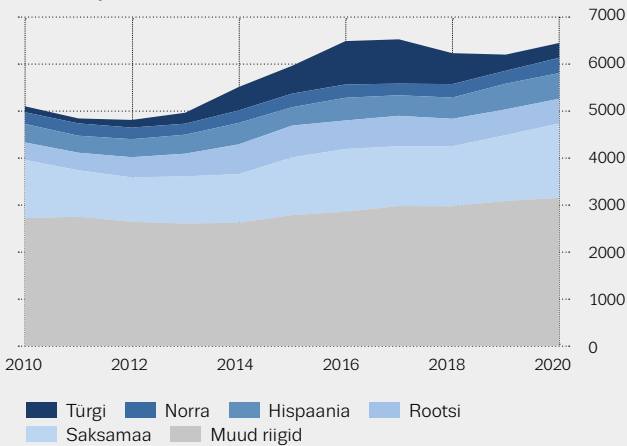
Näitajad

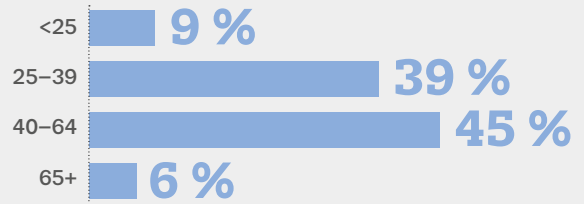
Surmajuhtumite arv

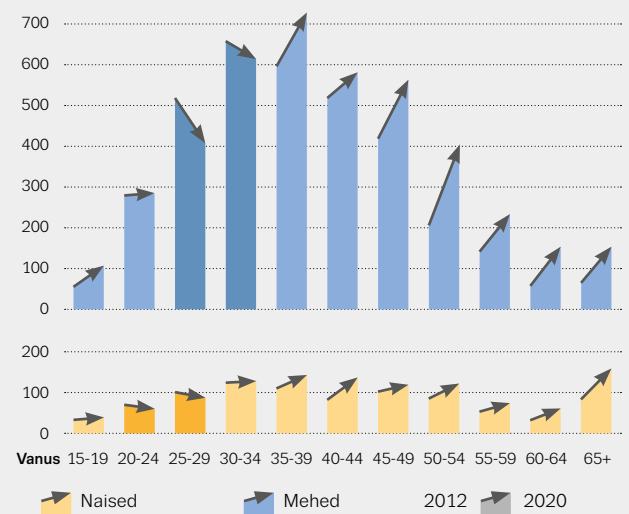
Suundumused üleannustest tingitud surmajuhtumite korral

Vanus surres

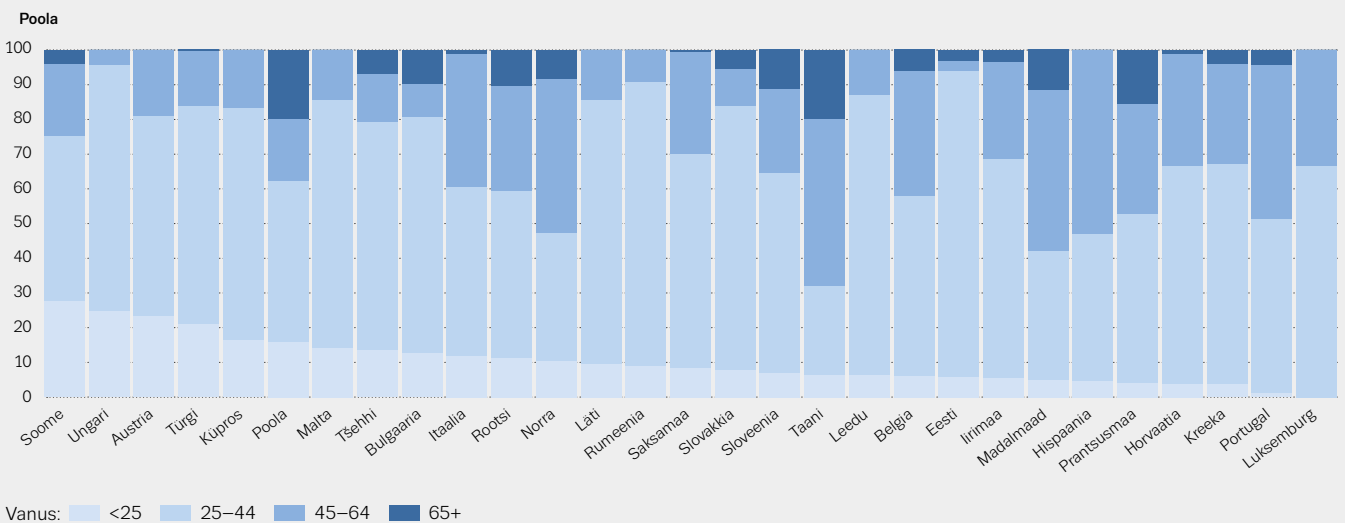

Euroopa Liidus registreeritud, uimastitest põhjustatud surmajuhtumite arv vanuserühmade ja sugude lõikes, aastatel 2012 ja 2020 või viimasel teadaoleval aastal

Andmed on esitatud Euroopa Liidu kohta, va kui need on märgitud kui „EL + 2“ (EL, Norra ja Türgi). 2020. aasta andmete puudumise korral on kasutatud 2019. aasta või viimase teadaoleva aasta andmeid. Metoodika erinevuste ja mõnes riigis liiga väheste andmete esitamise tõttu võib riikide võrdlus olla ekslik.

Uimastite tarvitamisest tingitud surmajuhtumite ealine jaotus Euroopa Liidus, Norras ja Türgis 2020. aastal või viimasel teadaoleval aastal

Kas pimevõrgu uimastiturud on languses?

Tehnoloogia on jätkuvalt uimastiturgude peamine tõukejõud ning uimastite müügi hõlbustamiseks kasutatakse nüüd teataval määral krüptoturget, sotsiaalmeediat ja kiirsõnumirakendusi ning side- ja krüpteerimistehnoloogiad.

Elkõige on kasvanud poliitiline ja avalik mure seoses sellega, et pimevõrgu turgudest võib saada ebaseaduslike uimastite olulisem allikas. EMCDDA tehtud analüüs uimastite pakkumise kohta pimevõrgu turgudel näitas siiski, et tegevust pimevõrgu uimastiturgudel on mõjutanud mitu tegurit, sealhulgas COVID-19 pandeemia, õiguskaitsetegevus ja pikad seisakuperioodid. 2021. aasta lõpus vähenesid hinnangulised tulud järsult veidi alla 30 000 euro päevas, mis on vähem kui 2020. aastal täheldatud 1 miljon eurot päevas.

Veebiökosüsteem on väga dünaamiline, mistõttu tuleb tulevikusuundumuste prognoosimisel olla ettevaatlik. Sellegipoolest võib täheldada märke, mis viitavad sellele, et õiguskaitse- ja pettusevastased meetmed ning turgude vabatahtlik lahkumine on kõik aidanud vähendada tarvitajate usaldust pimevõrgu turgude kui tarneallika vastu. Mõni uuring viitab ka sellele, et nendelt platvormidelt ostetud uimastite eduka tarnimise tõenäosus vähenes samal ajal COVID-19 liikumispõrangutega.

Vähem positiivne on see, et uimastite müük sotsiaalmeedia ja kiirsõnumirakenduste kaudu äratav suuremat huvi ja võib kasvada, sest neid tehnoloogiad peetakse ohutumateks, mugavamateks ja kättesaadavamateks tarneallikateks. See tähendab, et üha enam on vaja välja töötada tõhusad strateegiad, et jälgida valdkonna arengut ja kaaluda, mis meetmeid võib olla vaja võtta.

Metamfetamiini tootmise ja pakkumise dünaamika muutused suurendavad tarvitamise kasvu ohtu

Euroopas on metamfetamiin tavaliselt kättesaadav pulbrina ning seda tarvitatakse tavaliselt suu või nina kaudu või süstitakse harvemini. Suitsetamiseks sobivad puhta metamfetamiinivesinikkloriidi suured kristallid, n-ö jää- või kristallmetüks, on vähem levinud, kuid neist on mõnikord teatatud. Metamfetamiiniga seotud kahjusid seostatakse tavaliselt intensiivse, suure annusega või pikaajalise tarvitamisega, mis on sageli seotud uimasti süstimise või suitsetamisega haavatavate rühmade seas. Metamfetamiini tarvitamine Euroopas oli ajalooliselt koondunud Tšehhi Vabariiki, kuid levis hiljem Slovakkiasse, viimasel ajal on seda täheldatud ka mõnes Balti riigis ja Saksamaal. Nende riikide arvele langeb enamik selle uimastiga seotud probleemide tõttu ravi alustajatest Euroopa Liidus. Kuigi üldine tarvitamistase on endiselt väga madal, osutavad nüüd tõendid tarvitamise jätkuvalle levikule Lääne- ja Lõuna-Euroopa riikidesse.

Metamfetamiini tootmist Euroopas on varem iseloomustanud väikesed kohalikud nn köögilaborid, kus kasutatakse ravimitest saadud lähtekemikaale. Viimastel aastatel on aga Madalmaades ja Belgias avastatud mitmesuguseid tootmismeetodeid kasutavaid suuri tootmiskohti; see valdkond on oluline ka amfetamiini ja MDMA tootmiseks sarnaste protsesside abil. Selles valdkonnas on teatatud ka Euroopa ja Mehhiko kurjategijate mõningasest koostööst, mille eesmärk on toota uusi tootmisprotsesse kasutades suurtes kogustes metamfetamiini, mis on seotud keskmise suurusega ja suurte ebaseaduslike laboritega. See tekitab muret seoses sellega, et Euroopal on praegu olulisem roll ülemaailmses pakkumuses, kus metamfetamiini toodetakse ekspordiks väga kasumlikesse turgudesse Euroopa-välistes riikides. Selline tootmine võib nüüd hakata mõjutama ka tarvitamist Euroopa Liidus. Mitu ELi liikmesriiki, sealhulgas Tšehhi ja Saksamaa, teatasid, et Madalmaad on hiljuti avastatud metamfetamiini tõenäoline päritolu.

Mehhikos ja Aafrikas toodetud metamfetamiini tuuakse salakaubana Euroopasse ka sisse. Inimkaubanduse ohvriks langenud kogused ulatuvad väikesest kogusest turuostudega seotud postipakkides kuni Mehhikost pärit ja Euroopas teistele turgudele ümberlaaditavate mitmetonniste saadetisteni, kuid need võivad aidata suurendada kättesaadavust Euroopa Liidus.

Kokkuvõttes võib öelda, et metamfetamiini tootmine ja sellega kaubitsemine on loonud võimaluse, et see uimasti muutub Euroopas üha kättesaadavamaks. Arvestades selle uimastiga seostatavat kahju ja selle olulist rolli rahvusvahelisel tasandil uimastiprobleemides, peab Euroopa olema paremini valmis tuvastama kõik märgid, mis viitavad selle edasisele levikule tootmises või tarvitamises, ja neile kiiresti reageerima. Selle saavutamiseks on metamfetamiini ja amfetamiini eristamine riikide andmekogumises ja aruandluses oluline, et avastada suurenenud kättesaadavust, tarvitamist ja kahjusid. Valmisoleku suurendamisele aitab kaasa ka kohtuekspertiis, mille eesmärk on teha kindlaks metamfetamiini konfiskeerimiste päritolu, jagada teavet ning suurendada teadlikkust pakkumise dünaamika muutumisest ja selle tagajärgedest rahvusvahelisel tasandil. Erilist tähelepanu tuleb pöörata sellele, et märgata Euroopasse suunduva metamfetamiini salakaubanduse kasvu, mille puhul on ära kasutatud väljakujunenud herooinimarsruudid. Nii metamfetamiini kui ka kokaiini põhjalik analüüs on esitatud EMCDDA ja Europoli uue aruande (ELi uimastiturud) kahes esimeses moodulis.

Rahvusvaheline olukord: uued probleemid ja võimalikud ohud

Türgi teated metamfetamiini suurenenud tarvitamisest ja konfiskeerimistest, sealhulgas vedelal kujul, võivad viidata, et seda uimastit juba imporditakse Afganistanist. Praegu on siiski väga vähe tõendeid selle uimasti ulatuslikust salakaubaveost Afganistanist Euroopa Liitu. See olukord võib aga kiiresti muutuda ja süvendab veelgi muret, mida oleme täheldanud seoses metamfetamiini tootmise ja tarvitamisega Euroopas. Üldisemalt võivad uimastiprobleeme Euroopas mõjutada olulised rahvusvahelised suundumused. Käesoleva aasta aruandes vaatleme kaht hiljutist arengut, mis kujutavad endast asjaomaste riikide jaoks olulist humanitaarkriisi, kuid mis võivad keskmises ja pikas perspektiivis mõjutada ka uimastiprobleeme, millele peame Euroopa Liidus reageerima.

Arengud Afganistanis: mõju Euroopa uimastiturgudele

Afganistan on endiselt maailma suurim ebaseadusliku oopiumi ja heroini tootja ning peamine Euroopas kättesaadav heroini allikas. 2021. aasta juulis kasvatati unimaguna hinnanguliselt 177 000 hektarit, mis moodustab 85% üleilmsest ebaseaduslikust oopiumi tootmisest. Viimasel ajal on täheldatud ka suuremahulist efedrapõhist metamfetamiini tootmist, millega on kaasnenud selle uimasti suurem konfiskeerimine mõnedel teadaolevatel herooinimarsruutidel.

2021. aasta augustis lahkusid USA ja teised NATO väed Afganistanist ning Taliban sai selles riigis üle kontrolli. Pärast seda on süvenenud Afganistani majandus- ja humanitaarkriis. Afganistani majandus ja riigieelarve sõltuvad suurel määral arenguabist, mis on praegu enamjaolt külmutatud. Ajalooliselt on vaesus ja ebakindlus soodustanud ebaseaduslike uimastite viljelemist, tootmist ja salakaubandust. Afganistani praegune olukord annab seega võimaluse seda tegevust laiendada, mis võib avaldada negatiivset mõju transiitriikidele ja Euroopa uimastiturule. Uimastiprobleemide arvu suurenemine Afganistanis avaldab tõenäoliselt täiendavat survet nõrgale riiklikule tervishoiusüsteemile, kus uimastiprobleemidega isikutele pakutavad teenused on veel vähe arenenud.

**Euroopa peab valmistuma
Afganistanis toimuvate
muutuste võimalikeks
tagajärgedeks**

Minevikus on Taliban saanud tulu ebaseadusliku uimastimajanduse maksustamisest. Taliban teatas hiljuti ebaseaduslike uimastite tootmise, müügi ja nendega kauplemise keelust. Seni näib keeld olevat suures osas jõustamata ja on märke, et unimagunakasvatus, mis on paljudele maapiirkonna leibkondadele oluline sissetulekuallikas, jätkub ning on 2021. aastal isegi kasvanud. Seetõttu ei ole tõenäoline, et Euroopa Liitu suunduvad uimastivood lühemas perspektiivis vähenevad, kuigi olukord vahepeelses ja pikas perspektiivis ei ole nii selge. Üks võimalus on, et riigi praegused finantsprobleemid võivad tähendada, et uimastitest saadud tulu muutub olulisemaks sissetulekuallikaks ning see võib potentsiaalselt suurendada heroini salakaubavedu Euroopasse ja muudele turgudele. Teise võimalusena võib tootmiskeeld vähendada heroini tarnimist Euroopa turule. Sellisel juhul on oluline jälgida heroiniipakkumise vähenemise mõju uimastitarvitamisharjumustele ning otsida abi ja võtta meetmeid, et vähendada heroini võimalikku asendamist sünteetiliste opioidide või muude ainetega.

Aruanded näitavad, et metamfetamiini tootmine jätkub Farahi provintsi peamises tootmiskeskuses. Metamfetamiini tootmiseks kasutatava efedra koristamise keelu jõustamine on tõenäoliselt keeruline, kuna taim kasvab Afganistani suurtes piirkondades metsikult. Viimastel aastatel on Euroopa-suunalise heroini kaubanduse peamistel marsruutidel konfiskeeritud rekordkoguses metamfetamiini, mis arvatavasti pärineb Afganistanist. Näiteks 2020. aastal teatas Türgi üle 4 tonni metamfetamiini konfiskeerimisest, mis on rohkem kui 2019. aastal konfiskeeritud 1 tonn. Euroopas asuvad tootjad tarnivad praegu valdava osa ELi metamfetamiiniturust. Põhiküsimus on, kas Euroopast võib saada Afganistanis toodetud metamfetamiini tarvitajate turg ning kuidas ja kas Afganistanis võetud meetmed mõjutavad selle uimasti edasist tootmist?

Seetõttu peab Euroopa valmistuma Afganistanis toimuvate muutuste võimalikeks tagajärgedeks. Oluline on jälgida unimagunakasvatust ning oopiumi, heroini ja metamfetamiini tootmist. See nõuab tõenäoliselt oopiumi kasvatamise kaugseiret koos piirkondlike riikide ja rahvusvaheliste partneritega, et anda õigeaegset teavet salakaubaveo voogude kohta. Oluline on jälgida ka

uimastite lähteainete, eelkõige äädikhappe anhüdriidiga kauplemist ja ennetada nende kõrvaltoimetamist. Valmisolekut aitaks suurendada ka heroini Euroopasse viivatel salakaubateedel konfiskeeritud metamfetamiini keemilise koostise iseloomustamise toetamine, et teha kindlaks uimasti päritolu.

Euroopa uimastiolukorda muudab veelgi ebakindlamaks sõda Ukrainas

Venemaa sissetung Ukrainasse 2022. aasta veebruaris ja riigi ebastabiilsus põhjustas suure humanitaarkriisi. Rünnak on põhjustanud traagilisi inimohvreid, mis on otseselt seotud võitlustega ning kaudselt Ukraina tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemide õõnestamise kaudu. Selle konflikti tulemusena on paljud ukrainlased otsinud varjupaika Euroopa Liidus, tekitades vajaduse olulise humanitaarabi järele. Praegune olukord mõjutab tõenäoliselt jätkuvalt nii maailma, Euroopa kui ka riikide majandust.

Käesoleva dokumendi koostamise ajal on veel liiga vara hinnata nende arengute mõju uimastiturule, uimastitarvitamisele või teenuste osutamisele uimastiprobleemidega isikutele, kuid need on siiski olemas. Ukrainas narkomaaniaravile juurdepääsu omavate inimeste arvele langeb väike osa Euroopa Liidus varjupaika otsivate inimeste arvust. Need patsiendid vajavad siiski kohest reageerimist, et tagada nende konkreetsetele vajadustele kohandatud ravi järjepidevus, mis võib hõlmata nende emakeeles osutatavaid teenuseid. Üldisemalt on konflikti eest põgenevatel inimestel tõenäoliselt raske psühholoogiline stress, mis muudab nad potentsiaalselt haavatavamaks ainete kuritarvitamise probleemide suhtes, eriti kui asjakohased tervise- ja tugiteenused ei ole kättesaadavad.

Ukraina sõja keskmine kuni pikaajaline mõju, kuigi see ei ole veel teada, võib potentsiaalselt avaldada olulist mõju salakaubateedele ja uimastituru toimimisele, tekitades kas

uusi haavatavusi või tingituna inimkaubandusrühmadest, kes püüavad vältida piirkondi, kus valitseb suurem turvalisus.

Seetõttu on olemas vahetu vajadus hinnata ja käsitleda Ukrainas sõja eest põgenevate uimastitarvitajate tervise- ja toetusvajadusi. See avaldab tõenäoliselt täiendavat survet olemasolevatele teenustele, eriti Ukrainaga piirnevates ELi riikides. Ravi järjepidevus, keeleteenused ning majutus- ja sotsiaalhoolekandetoetus on tõenäoliselt peamised nõuded. Tulevikku vaadates võivad sõja vahepealsed ja pikaajalised mõjud olla potentsiaalselt tõsised ja nõuavad olukorra sihipärast jälgimist, et anda teavet sobivate poliitika- ja operatiivmeetmete väljatöötamiseks.

UIMASTITE PAKKUMINE, TOOTMINE JA LÄHTEAINED | Sünteetiliste uimastite tootmine suureneb Euroopas jätkuvalt

Lõuna-Ameerika, Lääne-Aasia ja Põhja-Aafrika on endiselt Euroopasse toodavate ebaseaduslike uimastite olulised lähtepiirkonnad. Uute psühhoaktiivsete ainete olulised lähteriigid on Hiina ja India. Sageli teatatakse ka, et uimastite lähteaineid ja seotud kemikaale hangitakse Hiinast. Hiljutised muutused Euroopa ebaseaduslike uimastite turul hõlmavad uuenduslikke uimastitootmis- ja -kaubitsemismeetodeid, uute salakaubateede loomist ning Euroopa ja Euroopa-väliste organiseeritud kuritegelike võrgustike vahelist partnerlust.

Euroopa on ka kanepi ja sünteetiliste uimastite tootmispiirkond; kanepit toodetakse tavaliselt Euroopas, samas kui sünteetilisi uimasteid toodetakse ka ELi-väliste turgudele. 2020. aastal avastati ja likvideeriti rohkem kui 350 laborit ning kasutatava tootmisprotsessi mitmekesistumine on üha ilmsem, sest avastatud on rohkem keskmise suurusega ja suuremahulisi tootmisrajatisi. 2020. aastal likvideeriti ka rohkem kokaiinilaboreid kui 2019. aastal, sealhulgas mõned suured tegevuskohad. Lisaks likvideeriti üha enam katinooni tootmiskohti ja 2020. aastal konfiskeeriti rohkem katinooni tootmise keemilisi lähteaineid. Ebaseaduslik uimastitootmine on endiselt õiguskaitse-, regulatiiv- ja keskkonnaprobleem, millel on keerukad tervise- ja sotsiaalsed tagajärjed.

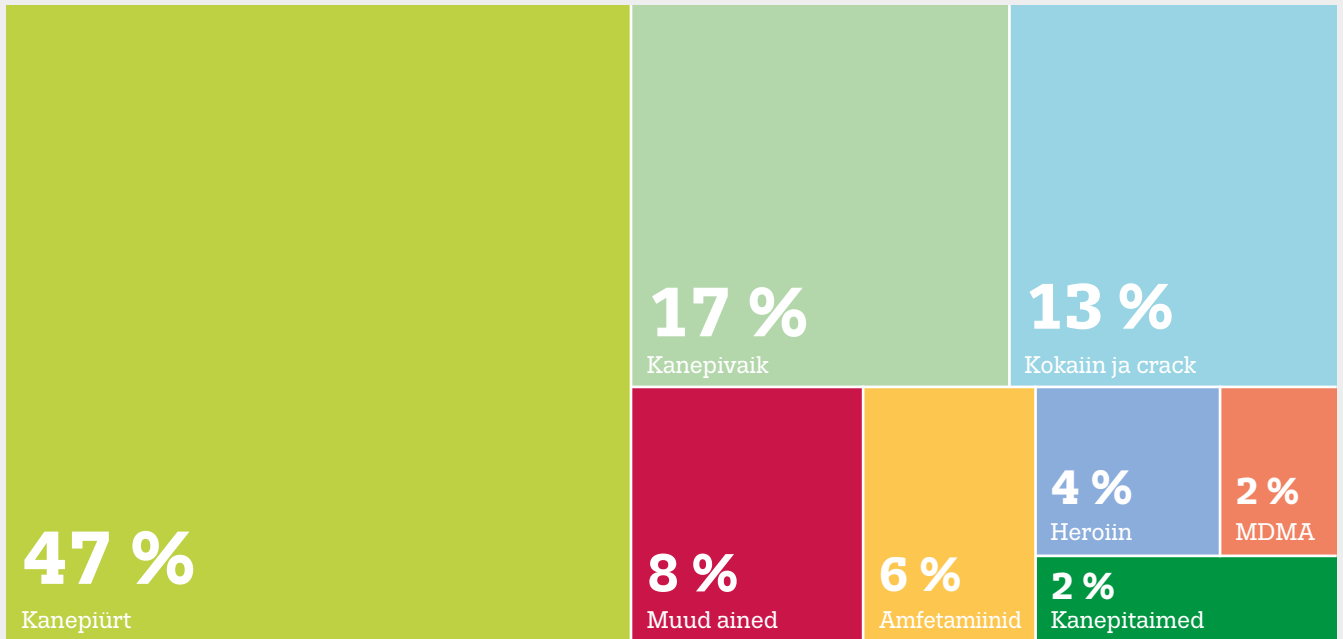
PEAMISED SUUNDUMUSED UIMASTITE PAKKUMISEL

- 2020. aastal teatati Euroopa Liidus ligikaudu miljonist konfiskeerimisest, kõige sagedamini konfiskeeriti kanepitooteid.
- Kanepivaigu (–72 %), kokaiini (–7 %), amfetamiini (–7 %) ja heroini (–52 %) konfiskeerimiste arv oli 2020. aastal väiksem kui 2010. aastal.
- Suurim konfiskeerimiste arvu kasv protsentides väljendatuna oli aastatel 2010–2020 MDMA (+129 %) ja metamfetamiini (+107 %) konfiskeerimiste arvu suurenemine, samal ajal kui kanepiürdi konfiskeerimiste arv kasvas mõõdukalt (+19 %).
- Indekseeritud suundumused näitavad, et lisaks kanepivaigule ja heroiniile on Euroopa Liidus konfiskeeritud uimastikogused aastatel 2010–2020 suurenenud, eriti viimasel viiel aastal.
- Aastatel 2010–2020 kasvas konfiskeeritud kogus protsentuaalselt kõige rohkem metamfetamiini (+477 %), amfetamiini (+391 %), kanepiürdi (+278 %), kokaiini (+266 %) ja MDMA (+200 %) puhul. Nende uimastite suured tarvitajate turud on Euroopas olemas, kuid konfiskeeritud koguste kasv kajastab tõenäoliselt vähemalt osaliselt Euroopa suuremat rolli nende uimastite tootmis-, ekspordi- ja transiidikohana.
- Kõige vähem suurenes aastatel 2010–2020 konfiskeerimine kanepivaigu puhul (+16 %), samal ajal kui heroini konfiskeerimine (–2 %) vähenes.
- Uimastite konfiskeerimise tendentside tõlgendamist raskendab asjaolu, et neid mõjutavad politseitöö- ja õiguskaitsestrateegiad ja prioriteedid, kuritegelike rühmituste edu avastamise vältimiseks või ka muud moodi ning et uimastite kättesaadavus ja tarvitamine on üldiselt muutunud.

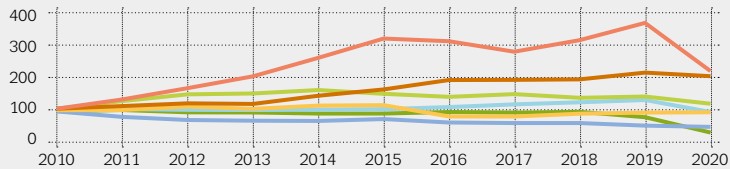
UIMASTITE KONFISKEERIMINE EUROOPA LIIDUS

Konfiskeerimisteadete arv uimastite kaupa, 2020

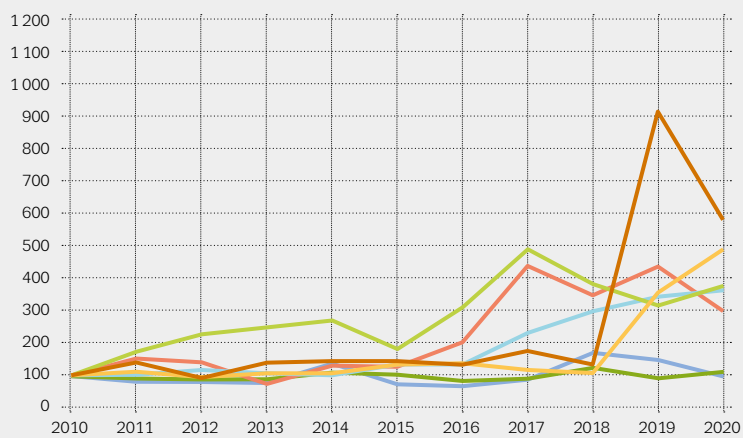
Konfiskeerimiste arv Euroopa Liidus, indekseeritud suundumused 2010–20

Indeks (indeksibaas = 100)

Euroopa Liidus konfiskeeritud uimastikogused, indekseeritud suundumused 2010–20

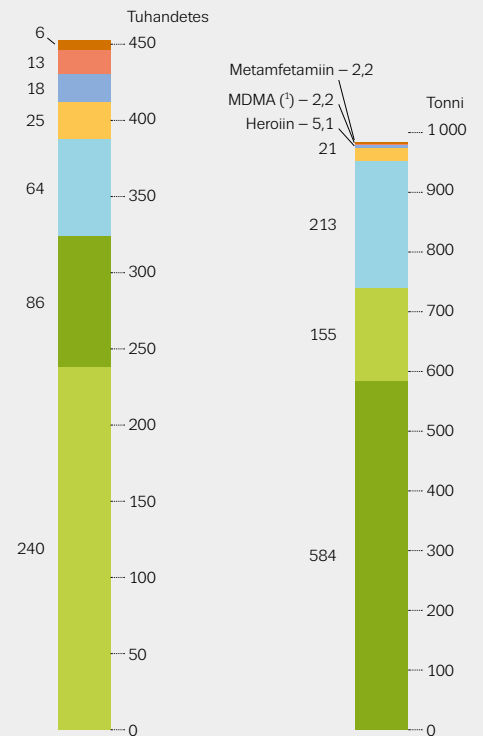
Indeks (indeksibaas = 100)

Metamfetamiin MDMA (¹) Kokaiin Kanepiürt Amfetamiin Heroin Kanepivaik

Konfiskeerimiste arv 2020. aastal

2020. aastal konfiskeeritud kogus

Indekseeritud suundumused kajastavad suhtelisi muutusi uimastite konfiskeerimisel kümne aasta jooksul, kuid ei too esile tegelikke koguseid.

(¹) MDMA tabletid teisendati massiekvivalentideks, eeldades, et MDMA tableti mass on 0,25 g.

UIMASTIÕIGUSAKTIDE RIKKUMISE PÕHISUUNDUMUSED

- 2020. aastal teatati Euroopa Liidus hinnanguliselt 1,5 miljonist uimastiõigusakti rikkumisest, mis on 15% rohkem kui 2010. aastal. Üle poole nendest rikkumistest (64% ehk 1 miljon) on seotud tarvitamise või omamisega isikliku tarvitamise eesmärgil.
- Kui kokku oli hinnanguliselt 1,5 miljonit uimastitega seotud õigusrikkumist, siis konkreetset uimastit mainiti veidi vähem kui 1 miljoni kuriteo korral, millest 740 000 olid seotud omamise või tarvitamise, 171 000 pakkumise ja 11 000 muud liiki õigusrikkumistega.
- Uimastite pakkumisega seotud õigusrikkumised on jätkuvalt suuremad kui 2010. aastal enamike uimastite puhul, välja arvatud heroiin.

ELI PEAMISED TOOTMIS- JA LÄHTEAINETE ANDMED 2020. AASTAKS

- Kanep:** ELi liikmesriigid teatasid 2020. aastal 2,8 miljoni kanepitaime konfiskeerimisest (2019. aastal 2,8 miljonit).
- Heroiin:** Euroopa Liidus likvideeriti neli heroinitootmise kohta (kaks Belgias ja kaks Tšehhi Vabariigis). Neli ELi liikmesriiki (Belgia, Eesti, Madalmaad, Austria) teatasid heroini lähteainet äädikhappe anhüdrüüdi konfiskeerimisest kogumahus 920 liitrit (2019. aastal 26 000 liitrit).
- Kokaiin:** Hispaania teatas kolme kokaiinilabori likvideerimisest, Madalmaad aga 20 labori likvideerimisest (kõik teisese ekstraheerimisega tegelevad laborid, millest mõned olid suuremahulised), mis on rohkem kui 2019. aastal avastatud 15 labori puhul. Belgia teatas, et kokaiini töötlemine toimub ka kahes heroinitootmise keskuses, kus tootmine likvideeritakse.
- Amfetamiin ja metamfetamiin:** 2020. aastal teatasid 78 amfetamiinilabori likvideerimisest (2019. aastal 38) Belgia (13), Saksamaa (12), Madalmaad (44), Poola (4) ja Rootsi (5). Lisaks konfiskeeriti 2020. aastal Euroopa Liidus 5500 liitrit BMKd (2019. aastal

14 500 liitrit) ja 31 tonni MAPAt (2019. aastal 31 tonni) – amfetamiini ja metamfetamiini lähteained.

- Üheksa ELi liikmesriiki teatas 213 metamfetamiinilabori likvideerimisest, sealhulgas mitme keskmise suurusega ja suure keskuse likvideerimisest Belgias (3) ja Madalmaades (32). Tšehhi Vabariigis avastati 2020. aastal 160 peamiselt väikese kuni keskmise suurusega metamfetamiinilaborit (2019. aastal 234 laborit). 2020. aastal teatasid 12 ELi liikmesriiki efedriini ja pseudoefedriini konfiskeerimisest kogumahus 234 kilogrammi (nii pulbri kui ka tablettidena) (2019. aastal 640 kilogrammi ELi 10 liikmesriigis).
- MDMA:** Madalmaad teatasid 24 MDMA labori likvideerimisest (2019. aastal 28), Belgia 3 ning Saksamaa ja Poola 1. MDMA lähteainete konfiskeeritud kogused vähenesid 2020. aastal 2 tonnini, võrreldes 7 tonniga 2019. aastal.
- Katinoonid:** 2020. aastal likvideeriti Madalmaades (2) ja Poolas (13) 15 sünteetilist katinooni tootmiskohta (2019. aastal 5), sealhulgas mõned suured tootmiskohad. Sünteetiliste katinooni lähteainete konfiskeeritud kogused suurenesid 438 kilogrammilt 2019. aastal 860 kilogrammini 2020. aastal, peaaegu kõik Saksamaal (450 kilogrammi) ja Madalmaades (405 kilogrammi).
- Sünteetilised opioidid:** 2020. aastal konfiskeeriti Eestis kahel korral kokku 33 kg *N*-fenetüül-4-piperidooni (NPP), fentanüüli lähteainet (2019. aastal 33 konfiskeerimistl).
- Muud uimastid:** Belgia (1) ja Madalmaad (1) teatasid ketamiinilaborite likvideerimisest, Madalmaades asuv ettevõtte muutis GBLi suurel määral GHBks. Madalmaades likvideeriti kaks *N,N*-dimetüültrüptamiini (DMT) tootmiskohta ja Belgias üks.
- Kaadamiskohad:** 2020. aastal teatasid Belgia ja Madalmaad 181 uimastitootmisjätmete ja -seadmete kaadamiskoha avastamisest (2019. aastal 204 kohta).

Ülevaade Euroopa Liidus valmistatavate valitud uimastite valmistamiseks kasutatavate ELi nimekirjas loetletud lähteainete ja loetlemata kemikaalide konfiskeerimistest, 2020

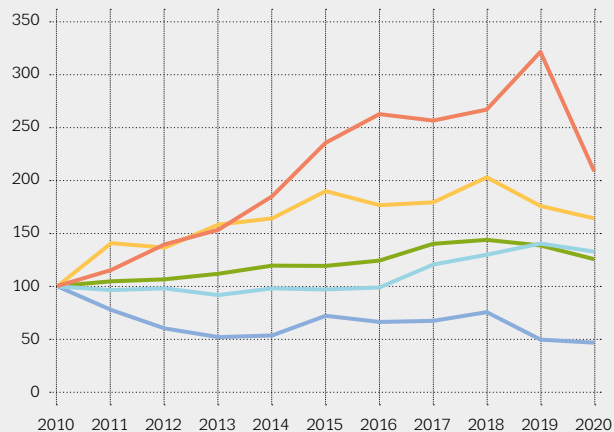
Lähteaine	Arv	Kogus
MDMA või seotud ained		
PMK glütsiidipõhised derivaadid (kg)	11	1 435
Piperonaal (kg)	1	1
PMK (liitrit)	7	639
Safrool (liitrit)	1	14
Amfetamiin ja metamfetamiin		
APAA (kg)	9	1 447
APAAN (kg)	3	24
Bensaldehüüd (kg)	6	403
Bensüülsüaniid (kg)	2	240
BMK (liitrit)	48	5 557
EAPA (liitrit)	2	172
BMK glütsiidipõhised derivaadid (kg)	11	1 235
MAPA (kg)	47	31 700
PAA (kg)	4	31
Heroiin		
Äädikhappeanhüdriid (liitrit)	4	921
Fentanüül ja selle derivaadid		
NPP (kg)	2	33
Katinoonid		
2-bromo-4-kloropropiofenoon (kg)	2	406
2-bromo-4-metoksüpropiofenoon (kg)	1	50
2-bromo-4-metüülpropiofenoon (kg)	5	407

Nende andmete selge tõlgendamise tagamiseks on liitrites ja kilogrammides teatatud ainete koguarvud väljendatud kilogrammides.

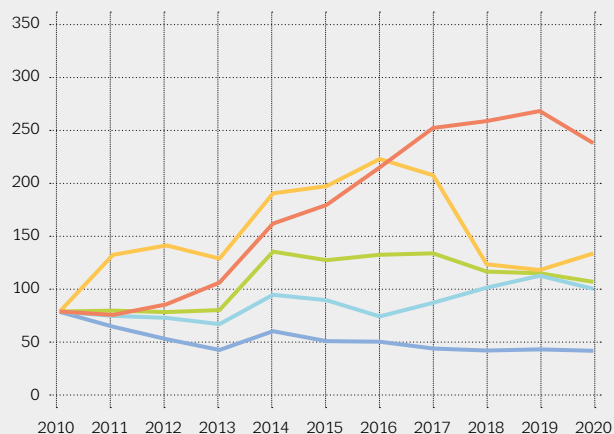
NARKOSEADUSTE RIKKUMINE

Uimastite tarvitamise, omamise või pakkumisega seotud õigusrikkumised Euroopa Liidus: indekseeritud suundumused ja teatatud õigusrikkumised, 2020

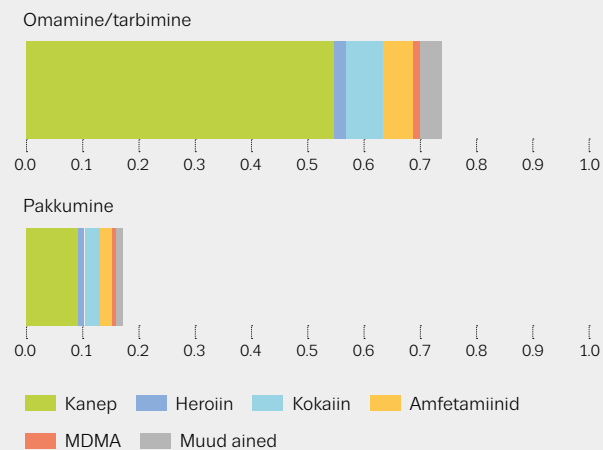
Pakkumisega seotud õigusrikkumised (indekseeritud suundumused)

Omamise/tarvitamisega seotud rikkumised (indekseeritud suundumused)

Õigusrikkumiste arv (miljonit)

Andmed on esitatud nende õigusrikkumiste kohta, mille puhul oli konkreetne uimasti märgitud.

KANEP | Üha keerukam kanepiturg

COVID-19 reisipiirangutel näis olevat teatav mõju nii Lääne-Balkani riikide kui ka Maroko kanepivaigu salakaubaveole. 2020. aastal võis kodus toodetud kanep olla Euroopa turu jaoks olulisem allikas. Näiteks Hispaaniast pärit suurte taimsete konfiskeerimiste arvu suurenemisest nähtub, et Hispaaniast võib saada ELi turu jaoks olulisem tarnija. Samuti näeme jätkuvalt, et Euroopas turustatavad kanepitooted on mitmekesised: uimastiturul on suure THC-sisaldusega ekstrakte ja söödavaidprodukte ning väikese THC-sisaldusega CBD-tooteid turustatakse kaubanduslikult. Muret tekitavalt teatas 2021. aastal mitu riiki ohtlike sünteetiliste kannabinoididega segatud kanepitoodetest, mis ohustavad tarvitajate tervist. Kanepit oma peamise probleemse uimastina nimetatavate uute ravialustajate osakaal vähenes 2020. aastal kolmandikus ELi liikmesriikides. Esialgssed andmed 2021. aasta kohta näitavad, et seda langust võib seletada abivajajate arvu vähenemisega pandeemia ajal või teenuste vähenemisega, mille puhul eelistatakse ravi muudele uimastitarvitamise vormidele, näiteks opioididele.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- 2020. aastal teatasid ELi liikmesriigid 86 000 korral kanepivaigu konfiskeerimisest kogumahu 584 tonni (2019. aastal 464 tonni) ja 240 000 korral kanepiürdi konfiskeerimisest kogumahu 155 tonni (2019. aastal 130 tonni). Lisaks teatas Türgi 8300 korral kanepivaigu konfiskeerimisest kogumahu 37,5 tonni ja 46 900 korral kanepiürdi konfiskeerimisest kogumahu 56,3 tonni.
- 2020. aastal teatati ligikaudu 642 000 kanepi tarvitamise või omamisega seotud õigusrikkumisest (2019. aastal 625 000) ja 93 000 pakkumisega seotud õigusrikkumisest (2019. aastal 102 000).
- 2020. aastal oli kanepivaigu keskmine THC-sisaldus 21%, mis on peaaegu kaks korda suurem kui kanepiürdil, st 11%.
- Uimastite analüüsimise teenuseid pakutakse katsetamiseks rohkem kanepitooted, mis kajastab toodete mitmekesisust ja tarvitajate ebakindlust. Seitsmes Euroopa linnas teatati 2021. aastal teenuste kasvust.
- Kanepi tarvitamine viimase aasta jooksul ELi 15–34-aastaste elanike seas on hinnanguliselt 15,5%. 15–24-aastaste seas tarvitas kanepit viimase aasta jooksul hinnanguliselt 19,1% (9,0 miljonit) ja viimase kuu jooksul 10,4% (4,9 miljonit).
- ELi 2021. aasta veebipõhises uimastiuuringus leiti, et kanepiürti tarvitas viimase 12 kuu jooksul 95% vastanutest, kanepivaiku 32%, söödavaidprodukte 25% ja ekstrakte 17%. Pandeemia mõjutas kanepitarvitamise harjumusi, kusjuures kanepiürdi sagedasemad tarvitajad tarvitasid suurendasid oma tarvitamist ja harvemini tarvitajad tarvitasid keskmiselt vähem.
- Euro-DEN Plusi haiglavõrgustik teatas 2020. aastal kõige sagedamini kanepiga seotud juhtumitest. Kanep oli seotud 23% ägeda uimastimürgistusjuhtumitega (2019. aastal 27%), tavaliselt oli tegu mitme aine segatarvitamisega.
- 2021. aastal teatasid 31 võrreldavate andmetega linnast 13 kanepi metaboliidi THC-COOH iga-aastasest suurenemisest reoveeproovides.
- 2020. aastal näitavad 25 riigi kättesaadavad andmed, et kanepitarvitamisega seotud probleemide tõttu alustas Euroopas spetsiaalset narkomaaniaravi ligikaudu 80 000 inimest, esimest korda ligikaudu 43 000. Kanep oli peamine probleemne uimasti, mida uued ravialustajad kõige sagedamini nimetasid, moodustades 45% kõigist esmakordsetest ravialustajatest Euroopas.

KANEP

KANEPIVAIK

Konfiskeerimised

Arv

Kogus

Jaehind (eurot/g)

Hulgihind (eurot/kg)

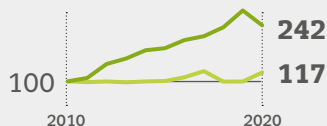

Tugevusmüük (% THC-d)

Indekseeritud suundumused

Jaehind ja tugevus

KANEPIÜRT

Konfiskeerimised

Arv

Kogus

Jaehind (eurot/g)

Hulgihind (eurot/kg)

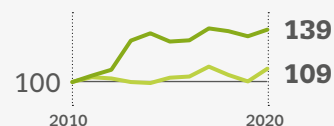

Tugevusmüük (% THC-d)

Indekseeritud suundumused

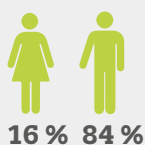
Jaehind ja tugevus

"EL + 2" tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat. Kanepitoodete hind ja tugevus: riikide keskmised näitajad – miinimum, maksimum ja kvartiilhaare (IQR). Hõlmatud riigid erinevad näitajate lõikes.

Ravi alustavad tarvitajad

Näitajad

Keskmine vanus esmakordsel tarvitamisel

16

Keskmine vanus esmakordsel ravi alustamisel

25

43 000
Esmakordsed ravialustajad
53 %

27 000
Varem ravi saanud ravialustajad
34 %

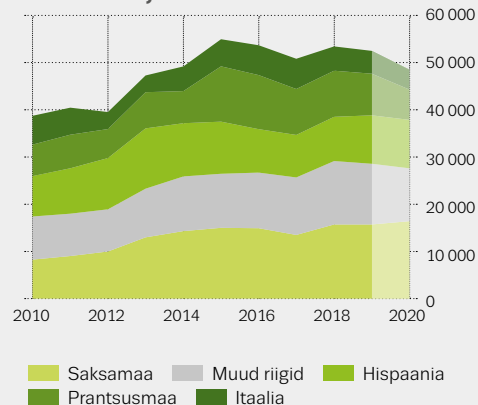
10 000
Teadmata taustaga
13 %

Tarvitamissagedus viimase kuu jooksul

keskmine tarvitamine 5,3 päeval nädalas

Suundumused esmakordsete ravialustajate seas

Peale suundumuste on andmed esitatud esmakordsete ravialustajate kohta, kelle peamiseks uimastiks on kanep. Esmakordsete ravialustajate suundumused põhinevad 22 riigi andmetel. Suundumuste joonisel on esitatud ainult need riigid, mille kohta on andmeid vähemalt 9 aasta kohta 11st. Puuduvad väärtused on interpoleeritud lähematest aastatest. Riigi tasandi andmevoo muutuste tõttu ei ole Itaalia andmed alates 2014. aastast otseselt võrreldavad varasemate aastatega. Teenuste COVID-19-ga seotud katkestuste tõttu tuleb 2020. aasta andmeid tõlgendada ettevaatlikult.

KOKAIIN | Enneolematud kokaiini konfiskeerimised juhivad tähelepanu terviseohtudele

Kõik näitajad viitavad, et kokaiini kättesaadavus ja tarvitamine on Euroopas ajalooliste standardite järgi endiselt suur. 2020. aastal konfiskeeriti rekordiline kogus kokaiini, 213 tonni. 2020. aastal likvideeritud kokaiinilaborite arvu kasv, Lõuna-Ameerikast imporditud toorainete ja nendega seotud kemikaalide konfiskeerimised koos osutavad kokaiini suuremahulisele töötlemisele Euroopas. Kuigi 2020. aasta kokaiinitarvitamise näitajad mõnevõrra vähenesid, näivad need olevat lühiajalised ja 2021. aasta esialgsed andmed viitavad pandeemiaeelsele tasemele naasmisele. Teated crack'i tarvitamise suurenemisest, küll vähestes kuid aina enamates Euroopa riikides, viitavad ka kokaiini tarvitamise levikule suure riskiga uimastitarvitamisharjumustega inimeste seas. Kokkuvõttes näitavad olemasolevad andmed, et kokaiinil on Euroopas uimastitega seotud terviseprobleemides üha suurem roll.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- 2020. aastal teatasid ELi liikmesriigid 64 000 korral kokaiini konfiskeerimisest kogumahu 213 tonni (2019. aastal 202 tonni). Belgia (70 tonni), Madalmaad (49 tonni) ja Hispaania (37 tonni) moodustasid peaaegu 75% konfiskeeritud kogumahust.
- Jaemüügis oleva kokaiini keskmine puhtusaste varieerus 2020. aastal Euroopas 31–80%, kusjuures pooled riigid teatasid, et keskmine puhtusaste jäi vahemikku 54–68%. Kokaiini puhtus on viimasel aastakümnel suurenenud ja 2020. aastal oli see 40% suurem kui 2010. aasta näitaja.
- 2020. aastal jätkus 91 000 kokaiini tarvitamise või omamisega seotud rikkumise kasv võrreldes eelneva nelja aastaga.
- Uuringud näitavad, et viimase aasta jooksul on Euroopa Liidus kokaiini tarvitanud ligikaudu 2,2 miljonit 15–34aastastest (2,2 % sellest vanuserühmast). 14 Euroopa riigist, mis on alates 2019. aastast uuringuid teinud ja usaldusvahemikke esitanud, teatas 8 tarbimise suurenemisest, 4 riigis oli olukord stabiilne ja 2 riigis oli olukord halvem.
- Kokaiinijääkide vähenemist täheldati 2020. aastal – enamikus linnades, kus koguti 2019. ja 2020. aasta andmeid asulareovee kohta. 2021. aasta andmetest ilmneb kokaiinijääkide koguse suurenemine 32 linnas 58st võrreldes 2020. aastaga, samas kui 12 linnas ei ole muutusi toimunud ja 14 linnas on see vähenenud.
- 2020. aastal oli kokaiini esmakordsete ravialustajate seas teisel kohal, mida nimetas 14 000 patsienti ehk 15% kõikidest esmakordsetest ravialustajatest.
- Kokaiini oli 2020. aastal Euro-DEN Plusi võrgustikku kuuluvate haiglate andmetel levimuselt teisel kohal, esinedes 21 % ägeda uimastimürgistusjuhtumi korral. Kokaiiniga seotud ravijuhtumite arv vähenes aastatel 2019–2020 15 %.
- 22 andmeid esitanud riigis oli 2020. aastal 13,4% üleannustest tingitud surmajuhtumitest seotud kokaiiniga, mida esines peamiselt koos opioididega (14,3% 2019. aastal).
- Kokaiini oli 2020. aastal ka 10 Euroopa riigis kõige enam tarvitamiseelse uimastitestimise teenuse juures testitav uimasti (22%) (2021. aastal 24%).
- 2020. aasta andmeid esitanud riikide teatatud 4000 crack'iga seotud ravijuhtumist 90% langes ainult viie ELi riigi arvele. Sellest võib järeldada, et 2020. aastal alustas Euroopas crack'i probleemide tõttu narkomaaniaravi hinnanguliselt 7000 patsienti.

Kokaiinil on praegu olulisem roll uimastitega seotud terviseprobleemides Euroopas

KOKAIIN

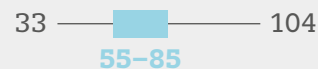
Konfiskeerimised

Arv

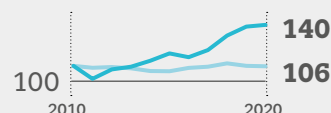

Kogus

Jaehind
(eurot/g)Hulgihind
(eurot/kg)Jaemüügi puhtus
(%)

Indekseeritud suundumused

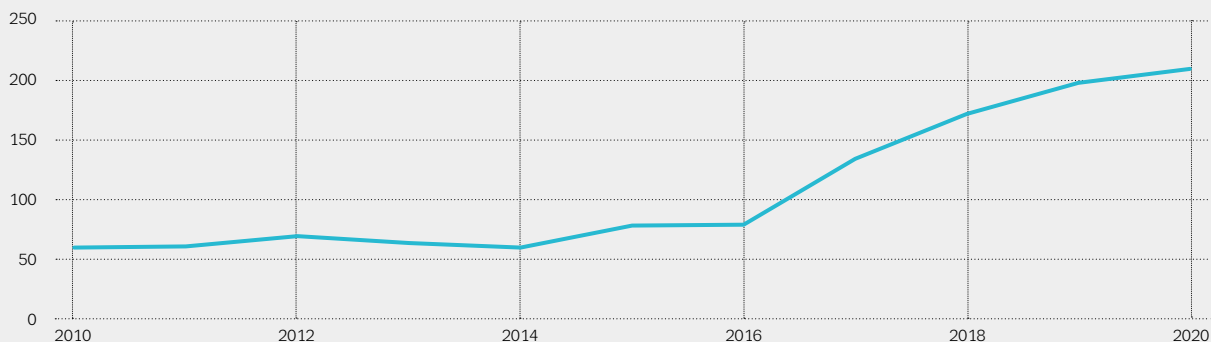
Jaehind ja puhtus

EL + 2 tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat.

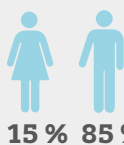
Kokaiini hind ja puhtus: riikide keskmised näitajad – miinimum, maksimum ja kvartiilhaare (IQR). Hõlmatud riigid erinevad näitajate lõikes.

Kokaiini konfiskeerimised (tonnides)

Ravi alustavad tarvitajad

Näitajad

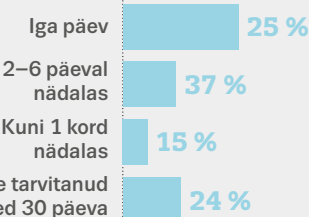

Keskmine vanus esmakordsel tarvitamisel

23

Keskmine vanus esmakordsel ravi alustamisel

32

Tarvitamissagedus viimase kuu jooksul
Keskmine tarvitamine 4,1 päeval nädalas

Esmakordsed ravi alustajad 44 %

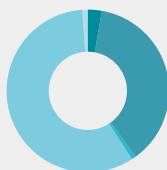

Teadmata taustaga 6 %

16 000

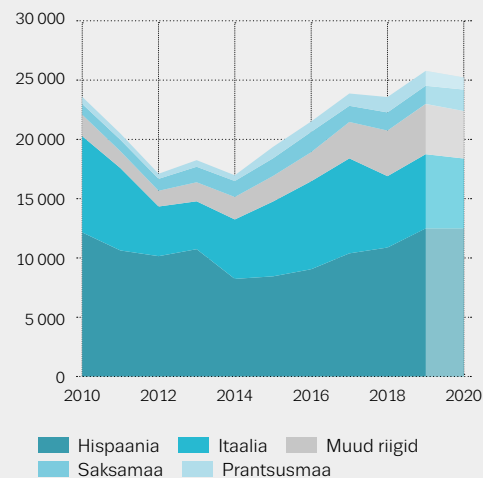
Varem ravi saanud ravi alustajad 50 %

Manustamisviis

Süstimine	3 %
Suitsetamine/sissehingamine	36 %
Neelamine/joomine	1 %
Ninna tõmbamine	59 %
Muu	1 %

Suundumused esmakordsete ravi alustajate seas

Peale suundumuste on andmed esitatud 2020. aastal andmeid esitanud riikide kohta kõigi ravi alustajate kohta, kelle peamine uimasti on kokaiin. Esmakordsete ravi alustajate suundumused põhinevad 22 riigi andmetel. Suundumuste joonisel on esitatud ainult need riigid, mille kohta on andmeid vähemalt 9 aasta kohta 11st. Puuduvad väärtused on interpoleeritud lähematest aastatest. Riigi tasandi andmevoo muutuste tõttu ei ole Itaalia andmed alates 2014. aastast otseselt võrreldavad varasemate aastatega. Teenuste COVID-19-ga seotud katkestuste tõttu tuleb 2020. aasta andmeid tõlgendada ettevaatlikult.

AMFETAMIIN JA METAMFETAMIIN | Stimulantide tootmine ja tarvitamine Euroopas on püsiv probleem

Stimulantide tarvitamise hiljutiste suundumuste kohta on raske kindlaid järeldusi teha, sest andmed on puudulikud ja mõni täheldatud suundumus ei ole järjepidev. Kuigi tegemist on lühiajalise trendiga, vähenes 2020. aastal nõudlus stimulantide järele kuna COVID-19 pandeemia häiris Euroopa ööelumajandust. Üldisemalt viitavad konfiskeerimiste suhteliselt suur puhtus ja stabiilsed hinnad koos muu teabega sellele, et amfetamiini ja metamfetamiini tootmine Euroopa Liidus on üldiselt stabiilne või on viimastel aastatel isegi suurenenud. Nagu mujal märgitud, on märke, et metamfetamiini kättesaadavus ja tarvitamine on suurenenud, kuigi madalamal tasemel. Metamfetamiini tarvitamise määr on suurem ainult mõnes Kesk- ja Ida-Euroopa riigis. Samuti on oluline märkida, et kõik näitajad viitavad endiselt sellele, et amfetamiin on Euroopa Liidus üldiselt kättesaadavam ja tarvitavam, kuigi tuleb märkida, et mõnes andmekogumis ei pruugi metamfetamiinist ja amfetamiinist eraldi teatada. 2020. aastal likvideeritud amfetamiinilaborite arvu kasv ja rekordiline 21,2 tonni seda uimastit koos muude andmetega toetavad samuti järeldust, et amfetamiini kättesaadavus on endiselt suur ja see võib isegi suurenedagi. Üha suurem probleem on see, et osa Euroopa Liidus toodetavast kaubast eksporditakse ELi-väliste turgudele. See suundumus võib olla kasvamas. Näiteks Madalmaades likvideeriti 2020. aastal rohkem suuremahulisi metamfetamiinilaboreid, mis toodavad ekspordiks väljapoole Euroopat.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- 2020. aastal teatasid ELi liikmesriigid 25 000 korral amfetamiini konfiskeerimisest kogumahuks 21,2 tonni (2019. aastal 15,4 tonni). Türgi konfiskeeris 0,7 tonni (2019. aastal 2,8 tonni), sealhulgas 2,9 miljonit tabletti (2019. aastal 11 miljonit), mille kohta teatati Captagoni nime all. Amfetamiini keskmine puhtusaste jaemüügi tasandil on viimase kümne aasta jooksul oluliselt suurenenud, samas kui hind on püsunud suhteliselt stabiilne.
- ELi liikmesriigid teatasid 6000 korral metamfetamiini konfiskeerimisest kogumahuks 2,2 tonni 2020. aastal (3,5 tonni 2019. aastal), kusjuures Slovakkia konfiskeeris 1,5 tonni Mehhiko päritolu. 2020. aastal teatas Türgi 34 000 metamfetamiini konfiskeerimisest kogumahuks 4,1 tonni (2019. aastal 1 tonn). Metamfetamiini keskmine puhtusaste on viimasel kümnendil suurenenud, peamiselt alates 2019. aastast.
- 25 ELi riigis ajavahemikul 2016–2021 läbi viidud amfetamiini ja metamfetamiini koos käsitlevad uuringud näitavad, et viimase aasta jooksul tarvitas amfetamiine 1,4 miljonit noort täiskasvanut (15–34-aastased) (1,4% sellest vanuserühmast). 14-st Euroopa riigist, kes on alates 2019. aastast uuringuid teinud ja usaldusvahemikke esitanud, teatasid viis tarvitamise hinnangulisest suurenemisest, kaheksas oli olukord stabiilne ja üks hindas tarvitamist väiksemaks kui eelmises võrreldavas uuringus.
- Suure riskiga metamfetamiinitarvitajate hinnanguline arv on 0,60 1000 elaniku kohta (vastab 363 suure riskiga tarvitajale) Küprosel, 2,8 1000 elaniku kohta (10 380 suure riskiga tarvitajat) Slovakkias kuni 4,84 1000 elaniku kohta (33 100 suure riskiga tarvitajat) Tšehhi Vabariigis.
- 46 linnast, kus 2020. ja 2021. aastal koguti andmeid amfetamiinijääkide kohta linnade reovees, teatas 23, et need on kasvanud, 14, et need on jäänud samale tasemele, ja 9, et need on vähenenud.
- 57 linnast, kus 2020. ja 2021. aastal koguti andmeid metamfetamiinijääkide esinemise kohta linnade reovees, teatas 26, et need on suurenenud, 9, et need on jäänud samale tasemele, ja 22, et need on vähenenud.
- Euroopas nimetas 2020. aastal amfetamiini oma peamiseks uimastiks üle 8000 spetsiaalse narkomaaniaravi alustaja, kellest ligikaudu 3700 olid esmakordsed patsiendid.

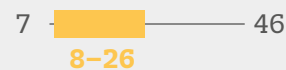
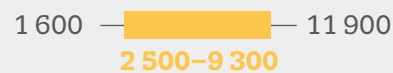
AMFETAMIIN

Konfiskeerimised

Arv

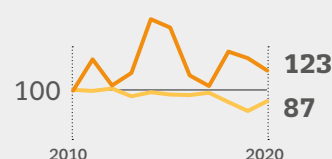

Kogus

Jaehind
(eurot/g)

Hulgihind
(eurot/kg)

Jaemüügi puhtus
(%)

Indekseeritud suundumused

Jaehind ja puhtus

*"EL + 2" tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat. Amfetamiini hind ja puhtus: riikide keskmised näitajad – miinimum, maksimum ja kvartiilhaare. Hõlmatud riigid erinevad näitajate lõikes.

Ravi alustavad tarvitajad

Näitajad

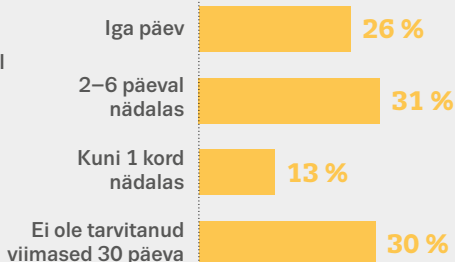

Keskmine vanus esmakordsel ravi alustamisel

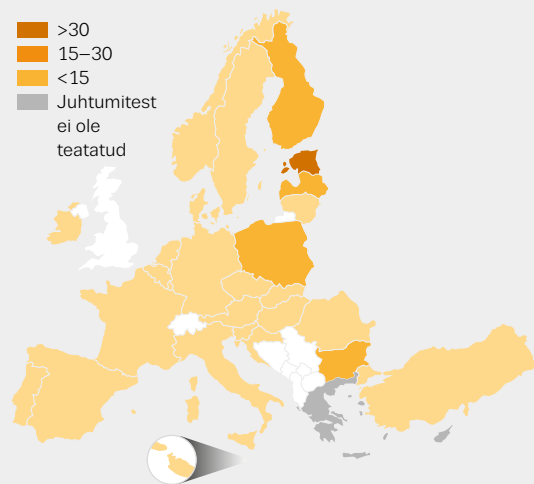
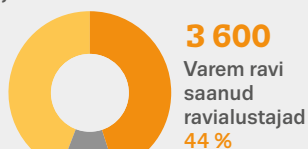
29

Tarvitamissagedus viimase kuu jooksul

Keskmine tarvitamine 4,4 päeval nädalas

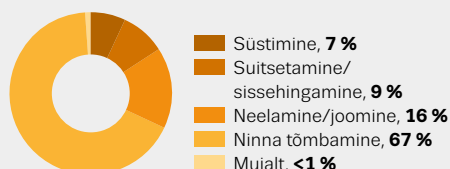

Esamakordsete ravialustajate osakaal kõigi uimastite kaupa (%)

 >30
15–30
<15
Juhtumitest ei ole teatatud

 3 700
Esmakordsed ravialustajad 45 %

900 Teadmata taustaga 11 %

Manustamisviis

Andmed kõigi ravialustajate kohta, kelle peamine uimasti on amfetamiin, pärinevad 2020. aasta kohta andmeid esitanud riikidest, välja arvatud kaart, mis sisaldab vanemaid andmeid Hispaania, Horvaatia, Läti ja Madalmaade kohta. Kaardil on Rootsi ja Norra andmed esitatud patsientide kohta, kes nimetavad peamise uimastina muid stimulannte kui kokaiini.

- Bulgaarias, Tšehhi Vabariigis, Eestis, Saksamaal, Lätis, Poolas, Slovakkias, Soomes ja Türgis olid amfetamiini või metamfetamiini tarvitajad 2020. aastal vähemalt 15% esmakordsetest ravialustajatest.
- Mõnes riigis, sealhulgas Soomes, Norras, Poolas ja Rootsis, on amfetamiini süstimine levinud manustamisviis.
- 2020. aastal nimetas ligikaudu 7% Euroopas narkomaaniaravi alustavatest amfetamiinipatsientidest süstimist põhilise manustamisviisina, 67% nuusutamisest ja 16% uimasti suukaudsest tarvitamisest. Ravinõudlus oli siiski tugevalt koondunud vaid vähestesse riikidesse.
- Amfetamiin oli 2020. aastal Euro-DEN Plusi haiglate andmetel esinemissageduselt neljandal kohal, esinedes 13% juhtumitest.
- 2020. aastal teatasid 20 riiki, kelle on täpsem surmade statistika, amfetamiiniga seotud surmajuhtumite arvu suurenemisest Norra (74 surmajuhtumit), Soome (67), Austria (28), Tšehhi (18), Slovakkia (17) ja Eesti (17), võrreldes eelmise aastaga. Et mõnes riigis on juhtumeid siiski vähe, ei tohiks kõikumisi üle tõlgendada.
- Ravialustajad, kes nimetavad peamise uimastina metamfetamiini, on koondunud Tšehhi, Saksamaale, Slovakkiasse ja Türki, kus kokku elab 93 % 9400st metamfetamiinisõltuvusravi saajast 2020. aastal, kusjuures neist 4200 olid esmakordsed patsiendid.
- Metamfetamiin oli Euro-DEN Plusi võrgustikku kuuluvate haiglate andmetel 2020. aastal 11. kohal, esinedes 2% ägeda uimastimürgistusjuhtumi puhul (2019. aastal 2%).

**On märke, et
metamfetamiini
kättesaadavus
ja tarvitamine on
suurenemas, kuigi aluseks
on võetud väike**

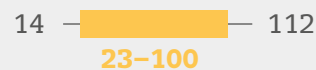
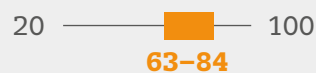
METAMFETAMIIN

Konfiskeerimised

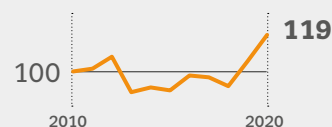
Arv

Kogus

Jaehind
(eurot/g)

Jaemüügi puhtus
(%)

Indekseeritud suundumused

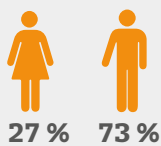
Jaemüügi puhtus

*"EL + 2" tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat. Metamfetamiini hind ja puhtus: riikide keskmised näitajad – miinimum, maksimum ja kvartiilhaare. Hõlmatud riigid erinevad näitajate lõikes.

Ravi alustavad tarvitajad

Näitajad

Keskmine vanus esmakordsel tarvitamisel

21

Keskmine vanus esmakordsel ravi alustamisel

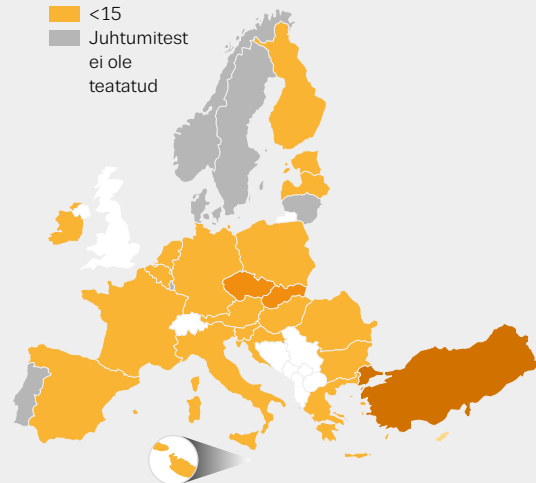
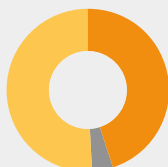
30

Tarvitamissagedus viimase kuu jooksul

Keskmine tarvitamine 4,5 päeval nädalas

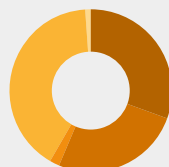

Esmakordsete ravialustajate osakaal kõigi uimastite kaupa (%)

 >30
15-30
<15
Juhtumitest ei ole teatatud

 4 200
Esmakordsed ravialustajad 45 %

 4 800
Varem ravi saanud ravialustajad 51 %

 400
Teadmata taustaga 4 %

Manustamisviis

 Süstimine, 31 %
Suitsetamine/sissehingamine, 26 %
Neelamine/joomine, 2 %
Ninna tõmbamine, 41 %
Mujalt, <1 %

Andmed on kõigi ravialustajate kohta, kelle peamine uimasti on metamfetamiin, nende riikide kohta, kes esitasid 2020. aasta andmed, välja arvatud kaart, mis sisaldab vanemaid andmeid Hispaania, Horvaatia, Läti ja Madalmaade kohta.

MDMA | **Vaatomata pandeemiast tingitud häiretele ööelus valmistab jätkuvalt muret tugevatoimeline MDMA-toode**

2020. aastal jäi likvideeritud MDMA laborite arv suhteliselt stabiilseks ja konfiskeeritud MDMA-tablettide kogused suurenesid, kuigi pulbrite konfiskeerimised vähenesid poole võrra. Ei ole selge, kas need andmed näitavad MDMA pulbri kättesaadavuse vähenemist uimastiturul. Tugevatoimeliste MDMA-tablettide jätkuv kättesaadavus seab tarvitajad tervisekahjustuste ohtu. Siiski oli märke selle kohta, et MDMA tarvitamine vähenes 2020. aastal, tõenäoliselt oli see seotud Euroopa ööelu tõsiste häiretega, mis jätkusid ka 2021. aastal. Seda arvesse võttes osutavad reovee MDMA jääkide analüüsi, uimastite analüüsimise teenuste ja teenuseosutajatega seotud sihtrühmade mittetüüpilised andmed, et MDMA tarvitamine jäi 2021. aastal alla pandeemiaeelse taseme. Muud Euro-DEN Plusi esitatud andmed MDMAga seotud erakorraliste haiglakülastuste arvu kohta vähenesid 2020. aastal ligikaudu poole võrra. Tulevik näitab, kas MDMA tarvitamine hakkab taas tõusma pandeemiaeelsele tasemele, sest COVID-19 piirangud kogu Euroopas on leevenenud.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- 2020. aastal teatasid ELi riigid 13 000 MDMA konfiskeerimisest (2019. aastal 25 000). MDMA pulbri konfiskeerimised Euroopa Liidus ulatusid 1 tonnini (2019. aastal 2,2 tonnini) ja MDMA-tablettide konfiskeerimised ulatusid 4,7 miljoni tonnini (2019. aastal 3,9 miljoni). Türgi konfiskeeris rekordilised 11,1 miljonit MDMA-tabletti (2019. aastal 8,7 miljonit).
- Tablettide keskmine MDMA-sisaldus ja pulbrite puhtus püsisid 2020. aastal stabiilsena: Euroopas konfiskeeritud MDMA-tabletid sisaldasid keskmiselt 125–200 mg MDMAd, konfiskeeritud MDMA-pulbrite keskmine puhtusaste jäi vahemikku 43–95%.
- 2020. aastal oli uimastite tarvitamiseelsete testimis teenuste juures testitud MDMA keskmine kogus tableti kohta 17 Euroopa linnas 180 mg (2019. aastal 179 mg). MDMA pulbri keskmine puhtusaste oli 79 % (2019. aastal 80 %).
- Ajavahemikul 2015–2021 26 ELi riigis tehtud uuringud näitavad, et viimase aasta jooksul tarvitas MDMAd 1,9 miljonit noort täiskasvanut (15–34-aastased) ehk 1,9% sellest vanuserühmast. Hinnanguliselt on 15–24aastaste seas levimus suurem: nendest on MDMAd viimase aasta jooksul tarvitanud hinnanguliselt 2,2 % (1 miljon).
- MDMA tarvitamise kohta esitatud andmed selget suundumust esile ei too. Alates 2019. aastast uuringuid teinud ja usaldusvahemikke esitanud 14 Euroopa riigist teatasid 7 tarvitamise suurenemisest võrreldes eelmise võrreldava uuringuga, 6 riigis oli olukord stabiilne ja 1 riigis esines langus.
- 58 linnast, kus 2020. ja 2021. aastal koguti andmeid MDMA-jääkide esinemise kohta linnade reovees, teatas 15, et need on kasvanud, 5, et need on jäänud samale tasemele, ja 38, et need on vähenenud. 10 linnast, kus koguti andmeid nii 2011. kui ka 2021. aastal, 9 linnas oli MDMA-jääkide sisaldus 2021. aastal suurem kui 2011. aastal.
- MDMA oli 2020. aastal Euro-DEN Plusi võrgustikku kuuluvate haiglate andmetel esinemissageduselt 6. kohal, esinedes 6 % ägeda uimastimürgistusjuhtumi puhul. MDMAga seotud ravijuhtumid vähenesid 2020. aastal 376 juhtumini (2019. aastal 661 juhtu).

Tugevatoimeliste

MDMA-tablettide jätkuv

kättesaadavus seab tarvitajad

tervisekahjustuste ohtu

MDMA

Konfiskeerimised

Arv

Kogus

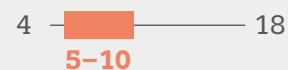

Kogus

Jaehind

(eurot tableti kohta)

Jaehind

(eurot pulbri g kohta)

Hulgihind

(eurot 1000 tableti kohta)

MDMA-sisalduse

jaemüük

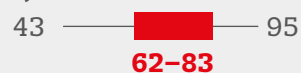
(mg/tablett)

MDMA puhtusaste,

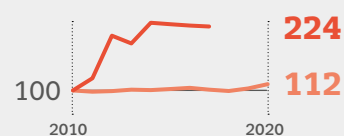
jaemüük

(pulber %)

Indekseeritud suundumused

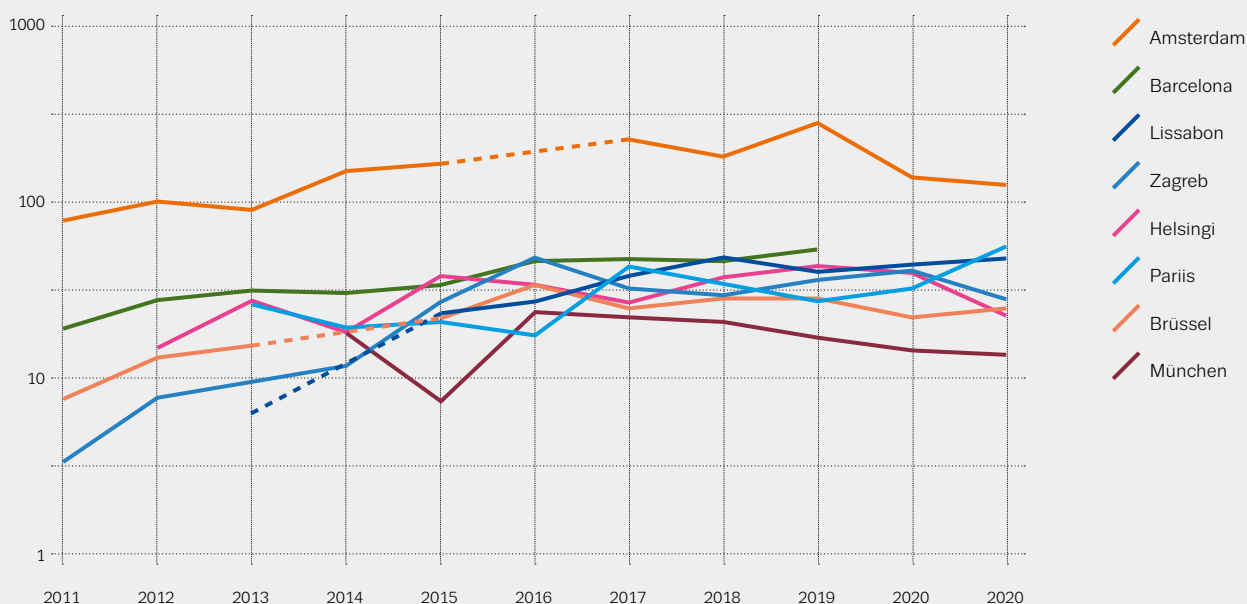
Hind ja MDMA-sisaldus

EL + 2 tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat. MDMA-toodete hind, sisaldus või puhtus: riikide keskmised väärtused – miinimum, maksimum ja kvartiilhaare. Riikide näitajad on erinevad. Kättesaadavad andmed ei võimalda analüüsida MDMA-sisalduse aja jooksul toimunud suundumusi.

MDMA-jäädgid reovees valitud Euroopa linnades

mg 1000 inimese kohta päevas

Keskmine MDMA kogused milligrammides 1000 elaniku kohta ööpäevas. Proovid võeti valitud Euroopa linnades ühe nädala jooksul igal aastal ajavahemikul 2011–2017. Allikas: Sewage Analysis Core Group Europe (SCORE).

HEROIIN JA MUUD OPIOIDID | Heroiin on vaatamata uimastiäri muutustele endiselt Euroopas kõige sagedamini tarbitav opioid

Heroiini tarvitamise näitajad ning Türgis ja Bulgaarias 2020. aastal konfiskeeritud heroini koguse vähenemine koos teistes transiidiriikides teatatud suurte koguste konfiskeerimisega viitavad sellele, et COVID-19 transpordipiirangud võisid häirida selle uimasti salakaubavedu Balkani marsruudil Euroopa Liitu. See võib aidata selgitada ka heroini nappust 2020. aastal, millest teatavad mõned riigid. Kõik salakaubaveo häired näisid olevat lühiajalised ja 2021. aasta esialgsed andmed näitavad, et heroini konfiskeerimiste arv taastub pandeemiaeelsel tasemel. Puudust teatanud riigid märkisid siiski ka asendusainete, sealhulgas kõrvaltoimetatud metadooni, stimulantide ja bensodiasepiinide tarbimist.

Kuigi heroiin on endiselt Euroopas kõige sagedamini tarvitatav ebaseaduslik opioid ja narkootikum, mis põhjustab enamiku uimastitest põhjustatud surmajuhtumitest, on hakatud üha enam muretsema sünteetiliste opioidide rolli pärast Euroopa uimastiprobleemis. Fentanüüli derivaadid on eriti murettekitavad, kuna sellel rühmal on keskne roll Põhja-Ameerika opioidiprobleemi lahendamisel. Euroopas on teatatud fentanüüli surmajuhtumitest ja läbi aegade on fentanüüli derivaadid olnud kõige levinum opioidivorm Eestis, millest on mõnikord teatanud ka teised riigid. Kättesaadavad piiratud andmed viitavad, et fentanüüliga seostatud surmavad ja mittesurmavad üleannustamised vähenesid 2020. aastal. Üldiselt on siiski ka märke, et mõnes riigis võivad uimastiprobleemides olla olulisemad muud sünteetilised opioidid. Oluline on siinkohal märkida, et praegused seiresüsteemid ei pruugi hästi dokumenteerida sünteetiliste opioidide tarvitamise suundumusi ja seega on tegemist valdkonnaga, kus tuleb parandada seiresuutlikkust.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- ELi liikmesriigid teatasid 18 000 korral heroini konfiskeerimisest kogumahus 5,1 tonni 2020. aastal (7,9 tonni 2019. aastal). Suuri koguseid teatasid Prantsusmaa (1,1 tonni), Belgia (0,7 tonni), Itaalia (0,5 tonni) ja Poola (0,5 tonni). Türgi konfiskeeris 2020. aastal üle 13,4 tonni heroini (2019. aastal 20 tonni).
- Heroini keskmine puhtusaste jaemüügi tasandil oli 2020. aastal 13–55%, kusjuures pooled riigid teatasid, et keskmine puhtusaste jäi vahemikku 17–26%. Indekseeritud suundumused näitavad, et ajavahemikus 2010–2020 tõusis heroini keskmine puhtusaste 9%, samal ajal kui hind langes 8%.
- 2020. aastal teatati peaaegu 10 000 muude opioidide konfiskeerimisjuhust, kokku üle 3,5 tonni, üle 130 liitri ja 1,6 miljonit tabletti. Samal aastal konfiskeeriti Euroopas 1,5 kg fentanüüli derivaate ja Madalmaades 1,3 kg fentanüüli.
- Üldiselt osutavad olemasolevad näitajad, et heroini tarvitamine püsis 2020. aastal varasemate aastatega võrreldes stabiilsena. Hinnanguliselt tarvitas 2020. aastal opioide 0,34% ELi elanikkonnast, st ligikaudu 1 miljon inimest.
- 2020. aastal teatati ligikaudu 22 000 heroini tarvitamise või omamisega seotud rikkumisest.
- 2020. aastal nimetas peamise põhjusena spetsiaalset narkomaaniaravi alustanud patsientidest opioide 66 000, kes moodustasid 28% kõikidest narkomaaniaravi alustajatest Euroopas. Heroiin oli peamine uimasti 8500 (77%) patsiendil 11 200st, kes alustasid ravi esimest korda ja teatasid, et peamise probleemse uimastina on konkreetne opioid. 2300 esmakordselt opioide tarvitavat patsienti ei täpsustanud oma peamist uimastit.
- Riikide 18 liikmesriigi andmed näitavad, et 2020. aastal sai opioididiagnostidest hinnanguliselt 173 000 patsienti (2019. aastal 170 000).
- Euro-DEN Plusi võrgustikku kuuluvates haiglates oli 2020. aastal heroiin ägeda uimastimürgistusjuhtumi sageduselt kolmandal kohal (18%).
- Opioide leiti Euroopa Liidus hinnanguliselt 74%-l surmaga lõppenud üledoosidest. Toksikoloogiaaruannetes mainitakse uimastitest põhjustatud surmajuhtumite korral tavaliselt mitut uimastit.

HEROIIIN

Konfiskeerimised

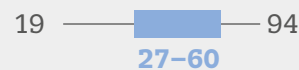
Arv

Kogus

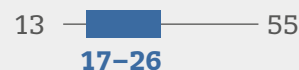
Jaehind (eurot/g)

Hulgihind (eurot/kg)

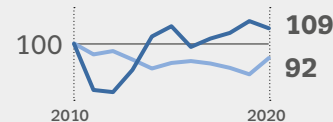

Jaemüügi puhtus (%)

Indekseeritud suundumused

Jaehind ja
puhtus

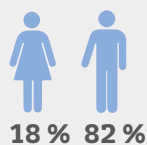

EL + 2 tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat.

Pruuni heroini hind ja puhtus: riikide keskmised näitajad – miinimum, maksimum ja kvartiilhaare (IQR). Hõlmatud riigid erinevad näitajate lõikes.

Ravi alustavad tarvitajad

Näitajad

Keskmine vanus esmakordsel tarvitamisel

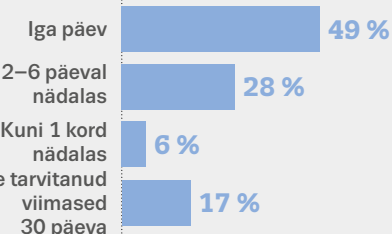
23

Keskmine vanus esmakordsel ravi alustamisel

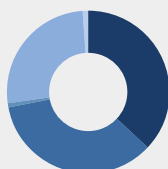
34

Tarvitamissagedus viimase kuu jooksul

Keskmine tarvitamine 5,6 päeval nädalas

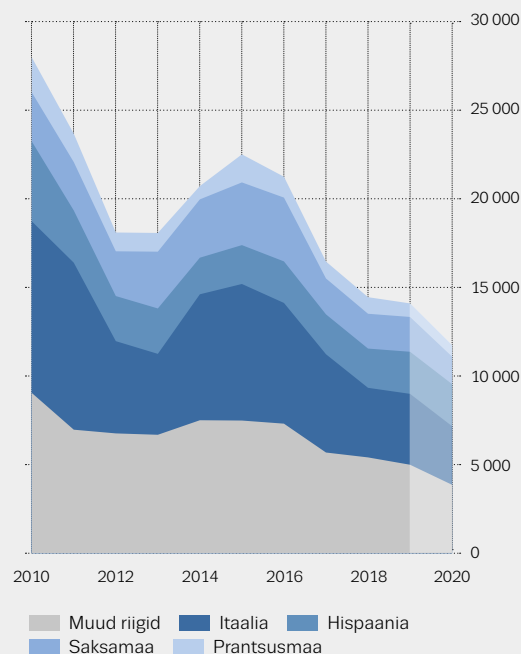

Manustamisviis

Süstimine, 38 %
Suitsamine/sissehingamine, 35 %
Neelamine/joomine, 1 %
Ninna tõmbamine, 25 %
Muu, 1 %

Suundumused esmakordsete ravialustajate seas

32 000
Varem ravi saanud ravialustajad 74 %

2 500

Teadmata taustaga 6 %

8 500
Esmakordsed ravialustajad 20 %

Peale suundumuste on 2020. aasta andmeid esitanud riikide andmed kõigi ravialustajate kohta, kelle peamine uimasti on heroiin. Saksamaa suundumuste andmed on esitatud ravialustajate kohta, kelle peamiseks uimastiks on märgitud „opioideid“. Esmakordsete ravialustajate suundumused põhinevad 22 riigi andmetel. Suundumuste joonisel on esitatud ainult need riigid, mille kohta on andmeid vähemalt 9 aasta kohta 11st. Puuduvad väärtused on interpoleeritud lähematest aastatest. Riigi tasandi andmevoo muutuste tõttu ei ole Itaalia andmed alates 2014. aastast otseselt võrreldavad varasemate aastatega. Teenuste COVID-19-ga seotud katkestuste tõttu tuleb 2020. aasta andmeid tõlgendada ettevaatlikult.

UUED PSÜHHOAKTIIVSED AINED | **Jätkuvalt esineb ohtlikke aineid**

2020. aastal konfiskeeriti peaaegu 7 tonni uusi psühhoaktiivseid aineid. Neid aineid müüakse nende psühhoaktiivsete omaduste tõttu, kuid rahvusvaheliste uimastikonventsioonide alusel neid ei kontrollita. Uute psühhoaktiivsete ainete Euroopa turgu on mõjutanud nende tootmise ja ekspordi piirangud, mille hiljuti kehtestas Hiina, mis on üks peamisi lähteriike. Tundub, et 2020. aastal toimunud konfiskeerimised tähendavad turu kohandamist nende muutustega, sest peamiselt oli tegemist väheste suurekoguseliste sünteetiliste katinoonide konfiskeerimisega. Peamiselt olid need saadetised pärit salakaubana Indiast, kuigi alates 2015. aastast on Euroopas avastatud vähemalt 52 laborit, kus neid aineid toodetakse. Samuti kehtestas Hiina 2019. aastal fentanüüli derivaatide suhtes üldise kontrolli. On huvitav, et Euroopas ei tuvastatud 2020. ega 2021. aastal uusi fentanüüli derivaate. Aastatel 2020–2021 avastati Euroopas siiski 15 uut sünteetilist opioidi, mida fentanüüli kontrollrühm ei hõlma. Nende seas on 9 tugevatoimelist bensimidiasooli opioidi. Lisaks avastati Euroopas 2021. aastal neli uut OXIZID-sünteetilist kannabinoidi, mis näivad olevat asendusained pärast seda, kui Hiina oli keelustanud sünteetilised kannabinoidid kogu klassi ulatuses.

Muret tekitab ka ebaseaduslike uimastite ja uute psühhoaktiivsete ainete turu üha suurem ristumine. Need on näiteks väheste THC-sisaldusega kanepitoodete ja sünteetiliste kannabinoididega kaetud toodete võltsimine, selliste võltsitud ravimite nagu oksükodooni sisaldavate tablettide tootmine, mis sisaldavad tugevaid bensimidiasooli opioide, ning uusi bensodiasepiine sisaldavad võltsitud Xanaxi ja diasepaami tabletid. Selline areng tähendab, et kasutajad võivad teadmatult kokku puutuda tugevatoimeliste ainete, mis võivad suurendada surmaga lõppevate või mittelõppevate üleannustamisjuhtumite riski.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- 2021. aasta lõpus kuulus EMCDDA seire alla ligikaudu 880 uut psühhoaktiivset ainet, millest 2021. aastal ilmus Euroopa turule esimest korda 52.
- 2020. aastal avastati turul ligikaudu 370 varem teatatud uut psühhoaktiivset ainet.
- 2020. aastal toimus Euroopa Liidus, Türgis ja Norras teatatud 41 100st uute psühhoaktiivsete ainete konfiskeerimisest 21 230 ELi liikmesriigis, kusjuures konfiskeeritud 6,9 tonnist konfiskeeriti 5,1 tonni.
- 2020. aastal moodustasid 65% konfiskeeritud materjalist (3,3 tonni) katinooni pulbrid, millest üks kolmandik moodustasid *N*-etüülheksidroon, kolm korda 3-MMC ja kolm korda CMC.
- Alates 2008. aastast on Euroopas avastatud kokku 224 uut sünteetilist kannabinoidi, kusjuures 2021. aastal teatati 15 uuest sünteetilisest kannabinoidist. 2020. aastal teatasid ELi liikmesriigid 6300 konfiskeerimisest, mille käigus konfiskeeriti 236 kg sünteetilisi kannabinoide sisaldavat materjali.
- 2020. aastal teatasid sünteetiliste kannabinoididega seotud surmajuhtumitest kolm riiki: Saksamaa (9), Ungari (34) ja Türgi (49).
- Aastatel 2009–2021 avastatud 73 uuest sünteetilisest opiidist teatati 2021. aastal kuuendast esimest korda. 2020. aastal teatasid ELi liikmesriigid ligikaudu 600 uute opiidide konfiskeerimisest kogumahus 11 kg ainet.

■ Riikide hinnangud uute psühhoaktiivsete ainete (v.a ketamiini ja GHB) viimase aasta tarvitamise kohta noorte täiskasvanute (15–34-aastased) seas ulatuvad 0,1%st Lätis kuni 5,1%ni Rumeenias. ESPADI 2019. aasta uuringu kohaselt tarvitas kooliõpilasi elu jooksul uusi psühhoaktiivseid aineid 0,9–6,6 %, kusjuures sünteetilisi kannabinoide tarvitati kogu elu jooksul 1,1–5,2 % ja sünteetilisi katinoone 0,2–2,5 %.

■ 2020. aastal osales 3-MMC viiel Euro-DEN Plusi haiglas 38 ägeda uimastimürgistusjuhtumi korral.

■ 2020. aastal tuvastasid uimastite tarvitamiseelse testimise teenused kümnes Euroopa linnas madala 3-MMC-taseme.

■ Seitsmes Euroopa linnas 2020. aastal ESCAPE'i võrgustikku kogutud 1166 kasutatud süstla analüüs tuvastas sünteetilised katinoonid enam kui pooltes Budapestis ja Pariisis analüüsitud süstaldest.

UUED PSÜHHOAKTIIVSED AINED

52

mille kohta laekusid esimesed teated 2021. aastal

880

ja mida jälgitakse

372

turul iga aasta

Konfiskeerimised

Arv

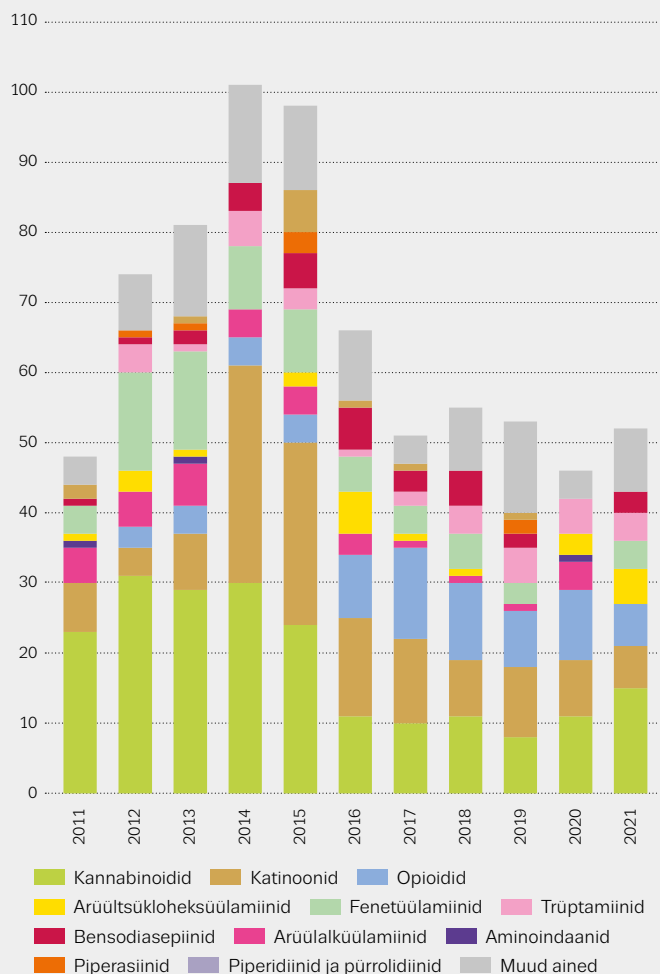

Kogus (tonnides)

*"EL + 2" tähendab Euroopa Liidu liikmesriike, Türgit ja Norrat. Kõik esinemisvormid, mida mõõdetakse kaaluühikutes – sh taimsed materjalid, pulbrid, vaigud ja muud.

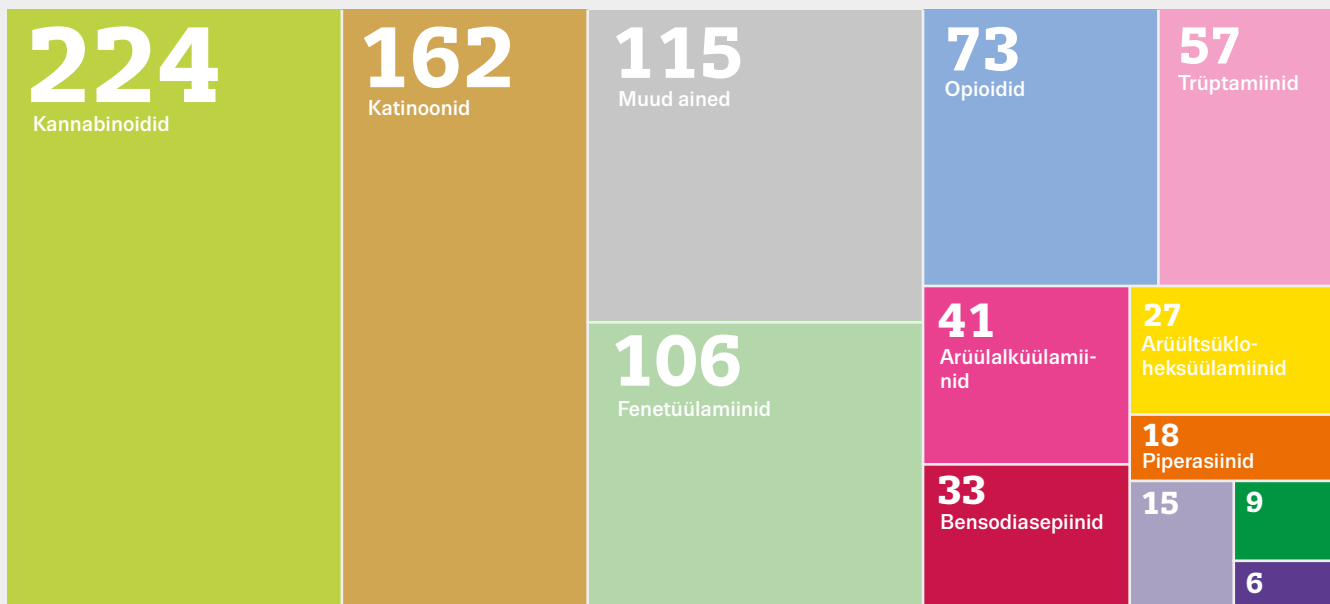
ELi varajase hoiatamise süsteemile esimest korda teatatud uute psühhoaktiivsete ainete arv ja kategooriad, 2011–2021

Jätkab järgmisel leheküljel →

UUED PSÜHHOAKTIIVSED AINED

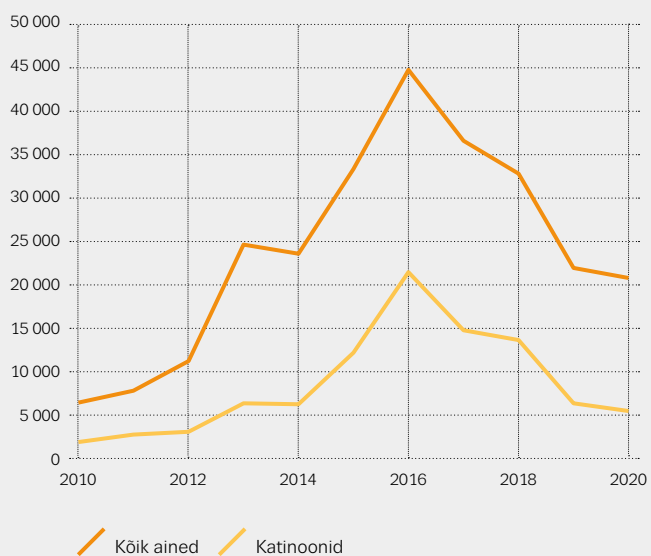
ELi varajase hoiatamise süsteemi kaudu jälgitavate ainete arv kategooriate kaupa

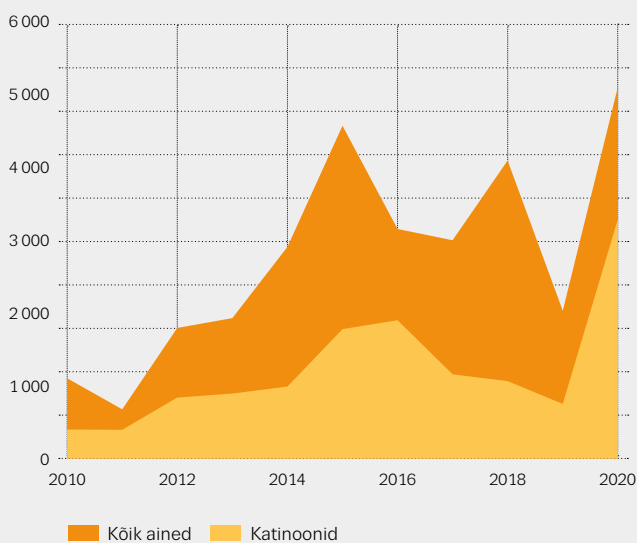
■ Kannabinoidid
 ■ Katinoonid
 ■ Muud ained
 ■ Fenetüülamiinid
 ■ Opioidid
 ■ Trüptamiinid
 ■ Arüülalküülamiinid
 ■ Bensodiasepiinid
 ■ Arüülsükloheksüülamiinid
 ■ Piperasiinid
 ■ Piperidiinid ja pürrolidiinid
 ■ Taimed ja ekstraktid
 ■ Aminoandaanid

ELi varajase hoiatamise süsteemile teatatud uute psühhoaktiivsete ainete konfiskeerimised: konfiskeerimiste arvu (vasakul) ja konfiskeeritud koguste suundumused (paremal), 2010–2020

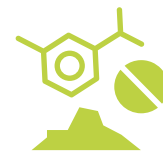
Konfiskeerimiste arv

Kilogrammi

MUUD UIMASTID | Ohu märgid vähetuntud dissotsiativsete uimastite tarvitamisest

Hallutsinogeensete ja dissotsiativsete uimastite tarvitamine on Euroopas üldiselt väike. Mõnes riigis on väljendatud muret näiteks selliste uimastite nagu ketamiin, GBL ja GHB tarvitamisega seotud suurenenud probleemide pärast, kuid riikide olukord näib olevat väga erinev ning selliste ainete tarvitamisega seotud probleemide ulatust on raske hinnata. Selle valdkonna suundumuste seiret raskendab ka asjaolu, et selliseid uimasteid intensiivselt tarvitatakse nišitingimustes ja -kontekstis. Nendest probleemidest hoolimata on märke, et mõne sellise uimastiga seostatud kahju on suurenenud, ning üha olulisem on meie seirevõime parandamine hallutsinogeensete ja dissotsiativsete uimastite suundumuste jälgimiseks. Euroopa Liidu seitsme liikmesriigi andmetest selgub näiteks, et dilämmastikoksiidi tarvitamine võib noorte seas suurenedada. Dilämmastikoksiidi tarvitamine jorbeseisundi saavutamiseks on õiguslikult keerukas väljakutse, sest seda ainet tarvitatakse seaduslikult ka kaubanduslikul eesmärgil.

PÕHIANDMED JA SUUNDUMUSED

- Hallutsinogeensete ja dissotsiativsete uimastite konfiskeerimist ei jälgita järjepidevalt. EMCDDA erinevad seiresüsteemid pakuvad kättesaadavat piiratud teavet, mis on puudulik ja lahknev. (3,4 % 2020. aastal), Iirimaa (2,4 % 2019. aastal), Soome (2,0 % 2018. aastal), Tšehhi (1,8 % 2020. aastal), Eesti (1,7 % 2018. aastal, 16–34 %) ja Läti (1,4 % 2020.
- 2020. aastal teatati LSD (lüsergiinhappe dietüülamiid) konfiskeerimisest Euroopas 1600 korral, kokku 71 000 ühikut. 19 riiki teatasid 1000 korral hallutsinogeensete seente konfiskeerimisest kogumahu 158 kilogrammi. 13 ELi riiki teatasid 200 korral DMT (dimetüültrüptamiin) konfiskeerimisest kogumahu 42 kg, peamiselt Portugalis (16 kg), Poolas (12 kg) ja Itaalias (11 kg), 4 I DMT konfiskeerimisest peamiselt Rumeenias ja 30 600 ühikut, peamiselt Hispaanias.
- 16 ELi liikmesriiki teatasid 1600 ketamiini konfiskeerimisest kogumahu 240 kg ja 8 liitrit.
- 18 Euroopa riiki teatasid 2000 korral GHB (gammahüdroksübutüraat) või selle lähteaine GBLi (gamma-butürolaktoon) konfiskeerimisest kogumahu 60 kilogrammi ja 16 000 liitrit. GBLil on palju tööstuslikke eesmärgi, mis muudavad andmete tõlgendamise keerukaks.
- Noorte täiskasvanute (15–34aastased) seas näitavad hiljutised riiklikud uuringud, et nii LSD kui ka hallutsinogeensete seente tarvitajaid oli viimase aasta jooksul hinnanguliselt kuni 1%. Erandiks on hallutsinogeensete seente puhul Tšehhi (5,3 % 2020. aastal), Austria (3,8 % 2020. aastal), Soome (2,0 % 2020. aastal), Eesti (1,6 % 2018. aastal, 16–34 %) ja Taani (1,5 % 2021. aastal) ning LSD puhul Austria (3,4 % 2020. aastal), Iirimaa (2,4 % 2019. aastal), Soome (2,0 % 2018. aastal), Tšehhi (1,8 % 2020. aastal), Eesti (1,7 % 2018. aastal, 16–34 %) ja Läti (1,4 % 2020.
- Euroopa veebipõhise uimastiuuringu kohaselt tarvitas viimase 12 kuu jooksul LSDd 20% uimastitarvitajatest, samas kui ketamiini tarbis 13%.
- Viimase aasta jooksul ketamiini tarvitamise hiljutised hinnangud noorte täiskasvanute (16–34-aastased) seas ulatuvad 0,4%st Taanis (2021) kuni 0,8%ni Rumeenias (2019). Madalmaad teatasid, et ketamiini tarvitamine on ööklubides kasvanud noorte seas.
- GHB oli Euro-DEN Plusi võrgustikku kuuluvate haiglate andmetel 2020. aastal esinemissageduselt viiendal kohal. GHBd esines 11%-l ägeda uimastimürgistuse juhtudel ja 35%-l intensiivravi juhtudest, mis kajastas üleannustamisega seotud riske. LSDd esines 1,7%-l ägeda uimastimürgistuse juhtudel, samas kui ketamiini esines 1,3%-l juhtudest.
- Uimastimürgisust käsitlevad andmed osutavad dilämmastikoksiidi kasutamise hiljutisele kasvule. Dilämmastikoksiidi tarvitamisega seotud juhtumite arvu suurenemisest teatasid Euro-DEN Plusi haiglad Amsterdamis (2020. aastal 15, 2019. aastal 1) ja Antwerpenis (2019. ja 2020. aastal 44, aastatel 2017–2018 6), Prantsusmaa mürgistusteabekeskused teatasid 2020. aastal 134 juhtumist (2019. aastal 46) ja Madalmaade mürgistusteabekeskused 144 juhtumist (2019. aastal 128).

LISA

Riikide hinnangulised andmed uimastitarvitamise leviku, sealhulgas probleemse opioiditarvitamise, opioidide agonist-ravi koguarvu, ravialustajate, uimastite süstimise, uimastite põhjustatud surmajuhtumite, uimastitega seotud nakkushaiguste, süstalde jagamise ja konfiskeerimiste kohta. Andmed on võetud ja moodustavad osa EMCDDA statistikabülletäänist 2022, mis sisaldab märkusi ja metaandmeid. Täpsustatud on aastad, mille kohta andmed on esitatud.

TABEL A1

OPIOIDID

Riik	Hinnanguline suure riskiga opioiditarvitamine		Aasta jooksul ravi alustajad						Opioid-agonistidega ravil olevad patsiendid
			Opioiditarvitajate osakaal ravinõudluses			Peamise manustamisviisina süstivate opioiditarvitajate %			
			Kõik ravi-alustajad	Esma-kordsed ravialus-tajad	Varem ravi saanud ravialus-tajad	Kõik ravi-alustajad	Esma-kordsed ravialus-tajad	Varem ravi saanud ravialus-tajad	
Hinnan-gu aasta	Juhtu-meid 1000 elaniku kohta	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	Üldarv	
Belgia	–	–	18.9 (1 898)	6.2 (221)	26.4 (1 583)	13.3 (230)	6.2 (13)	14.2 (204)	15 840
Bulgaaria	–	–	72.6 (653)	31 (70)	87.6 (566)	63.9 (408)	62.9 (44)	64.7 (357)	3 031
Tšehhi Vabariik ⁽¹⁾	2020	1.6–1.7	37.7 (2 747)	18.7 (470)	36.8 (1 229)	61.7 (1 059)	56.8 (246)	63.5 (704)	5 000
Taani	2016	4.0–9.6	11 (565)	11.5 (503)	7.8 (150)	8.4 (40)	1.4 (2)	12.1 (38)	6 600
Saksamaa	2019	1.9–2.3	14.1 (6 081)	6.5 (1 559)	24.2 (4 040)	21.1 (851)	15.6 (161)	22.7 (600)	81 300
Eesti	–	–	60.3 (234)	39.5 (47)	68 (155)	78.8 (182)	68.1 (32)	77.9 (120)	1 076
Iirimaa	2014	6.1–7.0	36.5 (3 419)	14.5 (550)	53.2 (2 716)	32.4 (1 080)	17.3 (95)	35.4 (934)	11 185
Kreeka	2020	1.5–2.3	53.3 (1 704)	31 (399)	68.3 (1 298)	25.7 (436)	20.4 (81)	27.4 (354)	9 211
Hispaania	2019	1.4–2.7	22.3 (11 170)	11.2 (3 068)	37.3 (7 719)	10.8 (1 177)	5.9 (179)	12.3 (932)	58 540
Prantsusmaa	2019	4.9–5.2	25.6 (9 562)	13.2 (1 229)	37.4 (5 863)	15.4 (1 282)	9.7 (109)	17.2 (888)	177 100
Horvaatia	2015	2.5–4.0	–	23.6 (242)	87.5 (5 148)	–	31.4 (58)	69.4 (3 530)	5 202
Itaalia	2019	7.2–7.9	42.5 (15 889)	25.4 (3 611)	53 (12 278)	47.5 (6 703)	31.6 (929)	51.7 (5 774)	75 711
Küpros	2020	1.2–2.3	16.8 (154)	10.6 (48)	23 (105)	47.7 (73)	43.8 (21)	50 (52)	208
Läti	2017	4.6–7.0	49.4 (399)	28.7 (123)	72.8 (276)	82.8 (323)	73.8 (90)	86.9 (233)	721
Leedu	2016	2.7–6.5	82.2 (470)	46.2 (42)	89.8 (424)	78.8 (369)	78.6 (33)	78.7 (332)	1 044
Luksemburg	2019	3.3	48.8 (98)	29.3 (17)	56.6 (81)	43 (40)	29.4 (5)	46.1 (35)	1 176
Ungari	2010–11	0.4–0.5	3.2 (138)	1.3 (37)	10.1 (90)	28.7 (37)	17.1 (6)	33.7 (29)	508
Malta	2020	2.4–3.0	55.3 (1 098)	20.3 (101)	67 (997)	41.5 (456)	6.9 (7)	45 (449)	855
Madalmaad ⁽²⁾	2012	1.1–1.5	11.5 (1 262)	6.2 (402)	19.3 (860)	6.1 (39)	7.6 (13)	5.6 (26)	5 241
Austria	2019	5.2–5.5	48.3 (1 895)	29.1 (458)	61.2 (1 437)	28.1 (423)	13.7 (49)	32.6 (374)	19 233
Poola	2014	0.4–0.7	13.6 (596)	6.5 (142)	21.3 (451)	40.9 (239)	30.1 (41)	44.1 (197)	3 423
Portugal	2018	3.0–7.0	39.4 (1037)	20.8 (283)	59.3 (754)	10.8 (106)	7 (19)	12.2 (87)	17 614
Rumeenia	2020	1.0–1.7	24.4 (838)	11 (258)	52.9 (580)	80.8 (677)	76 (196)	81.3 (562)	1 879
Sloveenia	2020	3.1–3.6	75.8 (97)	51.4 (19)	85.7 (78)	38.1 (37)	21.1 (4)	42.3 (33)	3 101
Slovakkia	2020	1.2–1.7	13.7 (334)	7.2 (80)	19.7 (247)	68.7 (224)	74.7 (59)	66.4 (160)	572
Soome	2017	6.9–8.6	43.4 (206)	38.2 (68)	46.5 (138)	68.4 (141)	60.3 (41)	72.5 (100)	4 729
Rootsi ⁽³⁾	–	–	24.1 (9 967)	15.5 (1 994)	28.6 (7 675)	69.4 (109)	–	–	4 224

Riik	Hinnanguline suure riskiga opioiditarvitamine		Aasta jooksul ravi alustajad						Opioid-agonistidega ravil olevad patsiendid
			Opioiditarvitajate osakaal ravinõudluses			Peamise manustamisviisina süstivate opioiditarvitajate %			
			Kõik ravi-alustajad	Esma-kordsed ravialus-tajad	Varem ravi saanud ravialus-tajad	Kõik ravi-alustajad	Esma-kordsed ravialus-tajad	Varem ravi saanud ravialus-tajad	
	Hinnan-gu aasta	Juhtu-meid 1000 elaniku kohta	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	Üldarv
Türgi	2011	0.2–0.5	60.2 (5 064)	43.9 (1 351)	69.5 (3 713)	19.8 (1 005)	10 (135)	23.4 (870)	5 064
Norra ⁽⁴⁾	2013	2.0–4.2	19.7 (1 125)	13.3 (318)	25.5 (807)	–	–	–	8 099
Euroopa Liit	–	–	25.7 (72 449)	12.8 (15 688)	39.3 (57 128)	30.8 (16 702)	21.5 (2 520)	38.3 (17 078)	514 324
EL, Türgi ja Norra	–	–	26.5 (78 638)	13.6 (17 357)	40.1 (61 648)	29.9 (17 707)	20.3 (2 655)	37.2 (17 948)	527 487

Suure riskiga opioiditarvitamise hinnangud puudutavad 15–64aastaste vanuserühma.

Ravialustajate andmed on 2020. aasta või viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad: Hispaania, Horvaatia, 2019; Läti, 2017; Madalmaad, 2015.

Opioid-agonistidest narkomaaniravi saavate patsientide andmed on 2020. aasta või viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad: Tšehhi, Hispaania, Horvaatia, Soome, 2019; Prantsusmaa, Itaalia, 2018; Taani, 2017; Madalmaad, 2015.

(¹) Opioid-agonistidega ravi saavate patsientide arv on hinnanguline arv, mis on saadud ravinõudluse registrist ja perearstide pakutavast opioidide agonistidest ravist.

(²) Opioid-agonistidega ravi saavate patsientide arvu käsitlevad andmed ei ole täielikud.

(³) Ravialustajate andmed on esitatud haiglaravi, ambulatoorse eriravi asutuste ning vangla- ja kohustusliku ravi kohta. Esitatud andmed ei kajasta riigi olukorda täielikult.

(⁴) Opioidiprobleemide tõttu ravi saavate patsientide protsent on miinimumväärtus, mis ei arvesta opioidipatsiente, kes on registreeritud mitme uimasti tarvitajana.

TABEL A2

KOKAIIN

Riik	Hinnanguline levimus				Aasta jooksul ravi alustajad					
	Rahvastik			Kooliõpilased	Kokaiinisõltuvusravi saajate osakaal ravinõudluses			Peamise manustamisviisina süstimist kasutavate kokaiinitarvitajate osakaal		
	Uuringu aasta	Elu jooksul, täiskasvanud (15–64-aastased)	Viimase 12 kuu jooksul, noored täiskasvanud (15–34 a)		Elu jooksul, õpilased (15–16-aastased)	Kõik ravile saabujad	Esma-kordsed ravialustajad	Varem ravi saanud ravialustajad	Kõik ravi-alustajad	Esma-kordsed ravialustajad
		%	%	%	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)	% (üldarv)
Belgia	2018	–	2.9	1	27.5 (2 768)	27.3 (976)	26.9 (1 608)	3.7 (87)	1.2 (10)	5.1 (69)
Bulgaaria	2020	2.0	1.3	3	4.3 (39)	10.2 (23)	2.3 (15)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Tšehhi	2020	2.7	1.8	2	0.9 (62)	1.1 (28)	1 (32)	5 (3)	3.7 (1)	6.5 (2)
Taani	2021	8.1	2.9	2	18.7 (818)	20.1 (384)	17.6 (411)	1 (8)	0.3 (1)	1.8 (7)
Saksamaa	2018	4.1	2.4	1	7.9 (3 406)	7.5 (1 793)	8.2 (1 376)	2 (44)	0.9 (11)	3.3 (30)
Eesti	2018	5.0	2.8	2	4.1 (16)	8.4 (10)	2.6 (6)	6.7 (1)	11.1 (1)	–
Iirimaa	2019	8.3	4.8	3	27.2 (2 548)	35.8 (1 359)	20.7 (1 055)	0.5 (13)	–	1.1 (12)
Kreeka	2015	1.3	0.6	1	14.5 (465)	19.4 (250)	11.3 (214)	8 (37)	0.8 (2)	16.4 (35)
Hispaania	2020	11.2	3.2	2	44.7 (22 345)	45.4 (12 491)	43.4 (8 989)	0.6 (129)	0.3 (35)	1 (88)
Prantsusmaa	2017	5.6	3.2	3	11.8 (4 424)	10.9 (1 014)	13.5 (2 114)	6.9 (276)	2.8 (26)	10.1 (196)
Horvaatia	2019	4.8	3.9	2	–	6.3 (65)	1.7 (100)	–	6.2 (4)	6.1 (6)
Itaalia	2017	6.9	1.7	2	34.7 (12 968)	41.4 (5 890)	30.5 (7 078)	2.5 (294)	1.3 (68)	3.5 (226)
Küpros	2019	1.8	0.9	4	27 (248)	22.2 (101)	31.7 (145)	3.2 (8)	0 (0)	5.5 (8)
Läti	2020	2.7	2.2	2	0.5 (4)	0.7 (3)	0.3 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Leedu	2016	0.7	0.3	2	2.1 (12)	9.9 (9)	0.4 (2)	9.1 (1)	–	50 (1)
Luksemburg	2019	2.9	0.9	2	26.4 (53)	19 (11)	29.4 (42)	39.6 (21)	27.3 (3)	42.9 (18)
Ungari	2019	1.7	0.6	3	4.6 (195)	4.7 (136)	3.5 (31)	1.6 (3)	0.8 (1)	3.3 (1)
Malta	2013	0.5		2	30.3 (601)	51.5 (256)	23.2 (345)	1.2 (7)	2 (5)	0.6 (2)
Madalmaad	2020	6.6	3.5	2	24.3 (2 675)	20.8 (1 357)	29.6 (1 318)	0.4 (5)	0.1 (1)	0.6 (4)
Austria	2020	6.5	5.6	2	12.6 (493)	14.4 (227)	11.3 (266)	7 (32)	3.9 (8)	9.7 (24)
Poola	2018	0.7	0.5	2	2.6 (113)	2.4 (53)	2.6 (56)	1.8 (2)	0 (0)	3.6 (2)
Portugal	2016	1.2	0.3	2	23 (604)	26.3 (357)	19.4 (247)	2.2 (13)	1.7 (6)	3 (7)
Rumeenia	2019	1.6	0.7	2	2.8 (95)	3.4 (80)	1.4 (15)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sloveenia	2018	2.7	1.8	3	7 (9)	13.5 (5)	4.4 (4)	22.2 (2)	0 (0)	50 (2)
Slovakkia	2019	0.9	0.2	1	2 (49)	2.6 (29)	1.5 (19)	2.2 (1)	3.6 (1)	–

Riik	Hinnanguline levimus				Aasta jooksul ravi alustajad					
	Rahvastik			Kooliõpilased	Kokaiinisõltuvusravi saajate osakaal ravinõudluses			Peamise manustamisviisina süstimist kasutavate kokaiinitarvitajate osakaal		
	Uuringu aasta	Elu jooksul, täiskasvanud (15–64-aastased)	Viimase 12 kuu jooksul, noored täiskasvanud (15–34 a)		Elu jooksul, õpilased (15–16-aastased)	Kõik ravile saabujad	Esmakordsed ravialustajad	Varem ravi saanud ravialustajad	Kõik ravialustajad	Esmakordsed ravialustajad
		%	%	%	% (üldarv)					
Soome	2018	3.2	1.5	1	0.2 (1)	0.6 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Rootsi (1)	2017	–	2.5	2	1.9 (769)	3.2 (410)	0.9 (249)	10 (1)	–	–
Türgi	2017	0.2	0.1	–	2.4 (206)	3.1 (95)	2.1 (111)	0.5 (1)	0 (0)	0.9 (1)
Norra	2020	4.6	1.9	2	2.8 (160)	4 (96)	2.1 (65)	–	–	–
Euroopa Liit	–	5.0	2.2	–	19.8 (55 780)	22.4 (27 318)	17.7 (25 738)	2.0 (983)	0.8 (184)	3.3 (736)
EL, Türgi ja Norra	–	–	–	–	19.0 (56 146)	21.6 (27 509)	16.9 (25 914)	2.0 (984)	0.8 (184)	3.3 (737)

Hinnanguline levimus rahvastiku hulgas: vanusevahemikud on 18–64 ja 18–34 Prantsusmaal, Saksamaal, Kreekas ja Ungaris; 16–64 ja 16–34 Taanis, Eestis ja Norras; 18–65 Maltal; 17–34 Rootsis.

Hinnanguline levimus kooliõpilaste hulgas pärineb ESPADi 2019. aasta uuringust, välja arvatud Belgia (2019; ainult Flandria) ja Luksemburg (2014). Saksamaa ESPADi andmed käivad ainult Baieri liidumaa kohta.

Ravialustajate andmed on 2020. aasta või viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad: Hispaania, Horvaatia, 2019; Läti, 2017; Madalmaad, 2015.

(1) Ravialustajate andmed on esitatud haiglaravi, ambulatoorse eriravi asutuste ning vangla- ja kohustusliku ravi kohta. Esitatud andmed ei kajasta riigi olukorda täielikult.

TABEL A3

AMFETAMIINID

Riik	Hinnanguline levimus				Aasta jooksul ravi alustajad					
	Rahvastik			Kooliõpilased	Amfetamiinisõltuvusravi saajate osakaal ravinõudluses			Peamise manustamisviisina süstimist kasutavate amfetamiinitarvitajate osakaal		
	Uuringu aasta	Elu jooksul, täiskasvanud (15–64-aastased)	Viimase 12 kuu jooksul, noored täiskasvanud (15–34 a)		Elu jooksul, õpilased (15–16-aastased)	Kõik ravile saabujad	Esmakordsed ravialustajad	Varem ravi saanud ravialustajad	Kõik ravi-alustajad	Esmakordsed ravialustajad
		%	%	%	% (üldarv)					
Belgia	2018	–	0.8	1	10.5 (1 057)	7.9 (281)	12.5 (748)	11.6 (100)	7.2 (16)	13 (81)
Bulgaaria	2020	2.1	1.4	3	12.6 (113)	27 (61)	6.8 (44)	4.6 (5)	5 (3)	4.9 (2)
Tšehhi	2020	3.4	2.0	1	41.5 (3 026)	51.6 (1 299)	43 (1 435)	65.2 (1 827)	62.5 (779)	67 (933)
Taani	2021	7.9	1.4	1	6.6 (290)	6.7 (128)	6.9 (161)	0.7 (2)	0.8 (1)	0.6 (1)
Saksamaa	2018	4.1	2.9	2	16.6 (7 141)	13.7 (3 297)	21.5 (3 580)	1.8 (73)	1.6 (32)	1.9 (37)
Eesti	2018	6.1	2.1	3	22.4 (87)	32.8 (39)	18.4 (42)	73.3 (63)	71.1 (27)	73.8 (31)
Iirimaa	2019	4.8	2.3	2	0.6 (52)	0.7 (28)	0.4 (21)	13.5 (7)	–	–
Kreeka	–	–	–	1	1.2 (37)	1.4 (18)	1 (19)	13.9 (5)	0 (0)	26.3 (5)
Hispaania	2020	4.3	1.1	1	1.7 (839)	1.8 (504)	1.5 (305)	1.7 (14)	2 (10)	1.3 (4)
Prantsusmaa	2017	2.2	0.6	1	0.5 (201)	0.4 (37)	0.5 (86)	19.3 (32)	6.7 (2)	23.6 (17)
Horvaatia	2019	4.6	3.5	2	–	5.6 (58)	1.1 (67)	–	1.8 (1)	0 (0)
Itaalia	2017	2.4	0.3	1	0.2 (85)	0.4 (50)	0.2 (35)	1.3 (1)	2.2 (1)	–
Küpros	2019	0.4	0.2	2	11.6 (106)	8.4 (38)	14.7 (67)	2.9 (3)	–	4.5 (3)
Läti	2020	1.8	1.2	2	17.5 (141)	22.9 (98)	11.3 (43)	64.1 (84)	54.9 (50)	85 (34)
Leedu	2016	1.2	0.5	1	3.1 (18)	9.9 (9)	1.7 (8)	13.3 (2)	12.5 (1)	16.7 (1)
Luksemburg	2019	1.3	0.3	1	1 (2)	1.7 (1)	0.7 (1)	–	–	–
Ungari	2019	1.5	0.8	3	11.7 (501)	11.7 (337)	11.8 (105)	3 (15)	1.2 (4)	10.7 (11)
Malta	2013	0.3	–	1	0.2 (3)	0.2 (1)	0.1 (2)	–	–	–
Madalmaad	2020	5.3	2.7	1	7.4 (817)	7.5 (487)	7.4 (330)	1.3 (4)	1 (2)	1.9 (2)
Austria	2020	5.1	4.2	2	4.9 (191)	6.5 (103)	3.7 (88)	1.8 (3)	2.2 (2)	1.3 (1)
Poola	2018	2.4	1.4	3	37.7 (1 651)	38.6 (843)	36.7 (778)	1.7 (28)	1.1 (9)	2.5 (19)
Portugal	2016	0.4	0.0	2	0.1 (3)	0.2 (3)	–	33.3 (1)	33.3 (1)	–
Rumeenia	2019	0.2	0.1	1	1 (34)	1 (23)	1 (11)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sloveenia	2018	2.3	1.1	1	0.8 (1)	2.7 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovakkia	2019	0.9	0.2	1	46.7 (1 138)	50.5 (562)	43.3 (543)	28.1 (311)	26.6 (147)	28.7 (150)
Soome	2018	4.7	3.0	2	26.3 (125)	19.7 (35)	30.3 (90)	79.3 (96)	65.7 (23)	84.9 (73)
Rootsi (*)	2017	–	1.2	2	8.6 (3 550)	10.8 (1 393)	6.2 (1 658)	67.4 (93)	–	–
Türgi	2017	0.0	–	–	15.1 (1 275)	22.7 (698)	10.8 (577)	1.5 (19)	1.1 (8)	1.9 (11)
Norra	2020	3.7	1.3	2	14.5 (829)	11.6 (277)	17.5 (552)	–	–	–

Riik	Hinnanguline levimus				Aasta jooksul ravi alustajad					
	Rahvastik			Kooliõpilased	Amfetamiinisõltuvusravi saajate osakaal ravinõudluses			Peamise manustamisviisina süstimist kasutavate amfetamiinitarvitajate osakaal		
	Uuringu aasta	Elu jooksul, täiskasvanud (15–64-aastased)	Viimase 12 kuu jooksul, noored täiskasvanud (15–34 a)		Elu jooksul, õpilased (15–16-aastased)	Kõik ravile saabujad	Esmakordsed ravialustajad	Varem ravi saanud ravialustajad	Kõik ravi-alustajad	Esmakordsed ravialustajad
		%	%	%	% (üldarv)					
Euroopa Liit	–	3.1	1.4	–	7.5 (21 209)	8.0 (9 734)	7.1 (10 267)	20.6 (2 765)	17.4 (1 113)	22.1 (1 406)
EL, Türgi ja Norra	–	–	–	–	7.9 (23 313)	8.4 (10 709)	7.4 (11 396)	19 (2 784)	15.8 (1 121)	20.4 (1 417)

Hinnanguline levimus rahvastiku hulgas: vanusevahemikud on 18–64 ja 18–34 Prantsusmaal, Saksamaal ja Ungaris; 16–64 ja 16–34 Taanis, Eestis ja Norras; 18–65 Maltal; 17–34 Rootsis.

Hinnanguline levimus kooliõpilaste hulgas pärineb ESPADi 2019. aasta uuringust, välja arvatud Belgia (2019; ainult Flandria) ja Luksemburg (2014). Saksamaa ESPADi andmed käivad ainult Baieri liidumaa kohta.

Ravialustajate andmed on 2020. aasta või viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad: Hispaania, Horvaatia, 2019; Läti, 2017; Madalmaad, 2015.

Rootsi ja Norra andmed ravialustajate kohta hõlmavad neid, kes märkisid „muud stimulandid kui kokaiin“.

(¹) Ravialustajate andmed on esitatud haiglaravi, ambulatoorse eriravi asutuste ning vangla- ja kohustusliku ravi kohta. Esitatud andmed ei kajasta riigi olukorda täielikult.

TABEL A4

MDMA

Riik	Hinnanguline levimus				Aasta jooksul ravi alustajad		
	Rahvastik			Kooliõpilased	MDMAGA patsientide osakaal ravinõudluses		
	Uuringu aasta	Elu jooksul, täiskasvanud (15–64-aastased)	Viimase 12 kuu jooksul, noored täiskasvanud (15–34 a)	Elu jooksul, õpilased (15–16-aastased)	Kõik ravile saabujad	Esmakordsed ravialustajad	Varem ravi saanud ravialustajad
		%	%	%			
Belgia	2018	–	2.5	2	0.3 (33)	0.5 (18)	0.2 (12)
Bulgaaria	2020	1.3	0.7	3	0.6 (5)	2.2 (5)	0 (0)
Tšehhi	2020	9.1	4.7	4	0.5 (33)	0.7 (18)	0.3 (9)
Taani	2021	4.0	1.2	2	0.4 (18)	0.4 (7)	0.4 (10)
Saksamaa	2018	3.9	2.8	2	0.6 (258)	0.8 (186)	0.4 (63)
Eesti	2018	5.4	2.5	5	0.5 (2)	0.8 (1)	0.4 (1)
Lirimaa	2019	10.3	6.5	3	0.3 (29)	0.6 (21)	0.1 (6)
Kreeka	2015	0.6	0.4	1	0.3 (10)	0.3 (4)	0.3 (6)
Hispaania	2020	5.0	1.6	1	0.2 (96)	0.3 (73)	0.1 (22)
Prantsusmaa	2017	3.9	1.3	2	0.5 (169)	0.7 (62)	0.3 (54)
Horvaatia	2019	4.2	2.6	2	–	0.7 (7)	0.2 (13)
Itaalia	2017	2.7	0.8	1	0.1 (49)	0.1 (15)	0.1 (34)
Küpros	2019	1.2	0.4	3	0.2 (2)	0.2 (1)	0.2 (1)
Läti	2020	1.9	1.6	5	0.4 (3)	0.2 (1)	0.5 (2)
Leedu	2016	1.7	1.0	3	0.5 (3)	2.2 (2)	0.2 (1)
Luksemburg	2019	2.0	0.9	1	–	–	–
Ungari	2019	2.5	1.1	3	2.4 (104)	2.7 (77)	1.6 (14)
Malta	2013	0.7	–	1	0.3 (6)	0.4 (2)	0.3 (4)
Madalmaad	2020	11.9	7.7	3	0.7 (80)	1 (67)	0.3 (13)
Austria	2020	4.9	3.4	3	1.2 (46)	1.7 (27)	0.8 (19)
Poola	2018	1.0	0.5	3	0.6 (28)	0.8 (17)	0.5 (11)
Portugal	2016	0.7	0.2	3	0.4 (10)	0.7 (9)	0.1 (1)
Rumeenia	2019	1.0	0.8	1	2.3 (78)	2.9 (68)	0.9 (10)
Sloveenia	2018	2.9	1.3	3	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovakkia	2019	3.1	1.0	3	0.5 (13)	0.5 (6)	0.6 (7)
Soome	2018	5.0	2.6	1	0.2 (1)	0.6 (1)	0 (0)
Rootsi	2017	–	2.0	2	–	–	–
Türgi	2017	0.4	0.2	–	1.9 (163)	2.3 (70)	1.7 (93)
Norra	2020	3.1	2.4	2	–	–	–
Euroopa Liit	–	3.7	1.9	–	0.4 (1 076)	0.6 (695)	0.2 (313)
EL, Türgi ja Norra	–	–	–	–	0.4 (1 239)	0.6 (765)	0.3 (406)

Hinnanguline levimus rahvastiku hulgas: vanusevahemikud on 18–64 ja 18–34 Prantsusmaal, Saksamaal, Kreekas ja Ungaris; 16–64 ja 16–34 Taanis, Eestis ja Norras; 18–65 Maltal; 17–34 Rootsis.

Hinnanguline levimus kooliõpilaste hulgas pärineb ESPADi 2019. aasta uuringust, välja arvatud Belgia (2019; ainult Flandria) ja Luksemburg (2014). Saksamaa ESPADi andmed käivad ainult Baieri liidumaa kohta.

Ravialustajate andmed on 2020. aasta või viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad: Hispaania, Horvaatia, 2019; Läti, 2017; Madalmaad, 2015.

TABEL A5

KANEP

Riik	Hinnanguline levimus				Aasta jooksul ravi alustajad		
	Rahvastik			Kooliõpilased	Kanepisõltuvusravi saajate osakaal ravinõudluses Vaatlusaasta		
	Uu- ringu aasta	Elu jooksul, täiskasvanud (15–64-aas- tased)	Viimase 12 kuu jooksul, noored täiskasvanud (15–34 a)	Elu jooksul, õpilased (15–16-aas- tased)	Kõik ravile saabujad	Esmakordsed ravialustajad	Varem ravi saanud ravialustajad
		%	%	%			
Belgia	2018	22.6	13.6	17	31.2 (3 133)	46.2 (1 654)	22.3 (1 336)
Bulgaaria	2020	8.7	5.9	17	6 (54)	16.8 (38)	2.3 (15)
Tšehhi	2020	29.9	22.9	28	14.7 (172)	21.4 (539)	14.1 (469)
Taani	2021	37.9	12.0	17	58.1 (2 541)	60.8 (1 164)	55.6 (1 295)
Saksamaa	2018	28.2	16.9	22	58.4 (25 187)	69.1 (16 594)	43.1 (7 198)
Eesti	2018	24.5	16.6	20	8.2 (32)	13.4 (16)	6.1 (14)
Iirimaa	2019	24.4	13.8	19	21.7 (2 037)	35.2 (1 337)	11.9 (609)
Kreeka	2015	11.0	4.5	8	26.7 (854)	45.3 (583)	14.3 (271)
Hispaania	2020	37.5	19.1	23	28.4 (14 202)	37.7 (10 372)	16 (3 306)
Prantsusmaa	2017	44.8	21.8	23	56.6 (21 186)	69.7 (6 504)	43.7 (6 851)
Horvaatia	2019	22.9	20.3	21	–	57.1 (586)	7.7 (453)
Itaalia	2017	32.7	20.9	27	20.6 (7 693)	29.9 (4 257)	14.8 (3 436)
Küpros	2019	14.1	8.1	8	43.9 (403)	58.1 (264)	30 (137)
Läti	2020	15.0	8.2	26	24 (194)	36 (154)	10.6 (40)
Leedu	2016	10.8	6.0	18	5.1 (29)	16.5 (15)	3 (14)
Luksemburg	2019	23.3	12.0	19	23.9 (48)	50 (29)	13.3 (19)
Ungari	2019	6.1	3.4	13	67.2 (2 876)	71.6 (2 056)	53.2 (473)
Malta	2013	4.3	–	12	13.6 (269)	27.2 (135)	9 (134)
Madalmaad	2020	27.8	17.4	22	47.3 (5 202)	55.5 (3 625)	35.4 (1 577)
Austria	2020	22.7	11.1	21	30.6 (1 198)	46.2 (726)	20.1 (472)
Poola	2018	12.1	7.8	21	30.4 (1 332)	37.1 (810)	23.6 (499)
Portugal	2016	11.0	8.0	13	33.9 (890)	47.6 (647)	19.1 (243)
Rumeenia	2019	6.1	6.0	9	56 (1 927)	70.5 (1 653)	25 (274)
Sloveenia	2018	20.7	12.3	23	10.9 (14)	24.3 (9)	5.5 (5)
Slovakkia	2019	17.0	7.7	24	22 (535)	29.6 (329)	15 (188)
Soome	2018	25.6	15.5	11	15.6 (74)	24.2 (43)	10.4 (31)
Rootsi (*)	2020	17.4	7.6	8	9.2 (3 822)	13 (1 676)	6 (1 602)
Türgi	2017	2.7	1.8	–	16.3 (1 369)	22.7 (697)	12.6 (672)
Norra	2020	25.0	10.1	9	23.9 (1 370)	32.4 (773)	25.5 (805)
Euroopa Liit	–	27.3	15.5	–	34.3 (96 804)	45.7 (55 815)	21.3 (30 961)
EL, Türgi ja Norra	–	–	–	–	33.6 (99 543)	44.9 (57 285)	21.1 (32 438)

Hinnanguline levimus rahvastiku hulgas: vanusevahemikud on 18–64 ja 18–34 Prantsusmaal, Saksamaal, Kreekas ja Ungaris; 16–64 ja 16–34 Taanis, Eestis, Rootsis ja Norras; 18–65 Malta.

Hinnanguline levimus kooliõpilaste hulgas pärineb ESPADi 2019. aasta uuringust, välja arvatud Belgia (2019; ainult Flandria) ja Luksemburg (2018). Saksamaa ESPADi andmed käivad ainult Baieri liidumaa kohta. Tegelikust suuremana näitamise tõttu võib Luksemburgis oma elu jooksul kanepit tarvitavate levimus olla veidi ülehinnatud.

Ravialustajate andmed on 2020. aasta või viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad: Hispaania, Horvaatia, 2019; Läti, 2017; Madalmaad, 2015.

(*) Ravialustajate andmed on esitatud haiglaravi, ambulatoorse eriravi asutuste ning vangla- ja kohustusliku ravi kohta. Esitatud andmed ei kajasta riigi olukorda täielikult.

TABEL A6

MUUD NÄITAJAD

Riik	Uimastitest põhjustatud surmajuhtumid			Süstivate uimastitarvitajate hulgas diagnoositud HIV-juhtumid (ECDC)	Hinnanguline uimastite süstimine		Eriprogrammide raames jaotatavad süstlad
	Aasta	Kõik vanuserühmad	15–64 a		Hinnangu aasta	Juhtumeid 1000 elaniku kohta	
		Üldarv	Juhtumeid miljoni elaniku kohta (üldarv)	Juhtumeid miljoni elaniku kohta (üldarv)			Üldarv
Belgia	2017	148	19 (139)	0.5 (6)	2019	0.5–1.0	1 243 152
Bulgaaria	2020	24	5 (23)	2 (14)	–	–	56 457
Tšehhi	2020	58	8 (54)	1.3 (14)	2020	6.1–6.3	8 892 977
Taani	2019	202	44 (162)	0.2 (1)	–	–	–
Saksamaa	2020	1 581	–	2 (167)	–	–	4 197 853
Eesti	2020	33	38 (32)	7.5 (10)	2019	9.0–11.3	1 529 814
Iirimaa	2017	235	73 (227)	1.4 (7)	–	–	473 191
Kreeka	2018	274	38 (263)	7.6 (81)	2020	0.3–0.5	386 745
Hispaania	2019	546	18 (545)	1 (47)	2019	0.2–0.4	1 821 923
Prantsusmaa	2016	465	9 (391)	0.7 (50)	2019	3.1–3.3	12 572 530
Horvaatia	2020	99	37 (98)	0.7 (3)	2015	1.8–2.9	376 537
Itaalia	2020	308	8 (305)	0.7 (44)	–	–	515 445
Küpros	2020	6	10 (6)	3.4 (3)	2020	0.8–1.8	7 920
Lati	2020	21	17 (21)	21.5 (41)	2016	5.3–6.8	1 118 439
Leedu	2020	47	26 (47)	0 (0)	2016	4.4–4.9	245 592
Luksemburg	2020	6	14 (6)	3.2 (2)	2019	1.9	394 690
Ungari	2020	48	7 (48)	0.1 (1)	2015	1.0	43 244
Malta	2018	3	9 (3)	0 (0)	–	–	103 108
Madalmaad	2020	295	23 (261)	0 (0)	2015	0.07–0.09	–
Austria	2020	191	32 (190)	0.9 (8)	–	–	6 427 076
Poola	2019	212	7 (168)	0.2 (9)	–	–	109 642
Portugal	2019	72	10 (68)	0 (0)	2015	1.0–4.5	1 155 728
Rumeenia	2020	33	3 (33)	1.9 (37)	–	–	1 160 708
Sloveenia	2020	70	46 (62)	0.5 (1)	–	–	480 547
Slovakkia	2020	37	9 (34)	0 (0)	–	–	528 153
Soome	2020	258	72 (248)	0.7 (4)	2017	7.4	6 595 051
Rootsi	2020	524	73 (470)	1.3 (13)	–	–	1 522 191
Türgi	2020	314	5 (309)	0.2 (14)	–	–	–
Norra	2020	324	85 (297)	1.5 (8)	2019	2.0–2.8	3 400 000
Euroopa Liit	–	5 796	16.7 (3 904)	1.3 (563)	–	–	–
EL, Türgi ja Norra	–	6 434	15.4 (4 510)	1.1 (585)	–	–	–

Üledooside kohta käivate andmete tõlgendamisel tuleb olla ettevaatlik. Riikide võrdlemisel tuleks arvesse võtta metodoloogilisi erinevusi. Neid juhtumeid, mille puhul vanusevahemikku ei olnud märgitud, ei võetud vanuserühma 15–64 suremuse arvutamisel arvesse: Saksamaa (1581) ja Türgi (4).

Uimastite süstimisega seotud HIV-diagnoosid on alates 2020. aastast. Narkootikumide süstimise hinnangud on esitatud 15–64aastaste vanuserühma kohta.

Eriprogrammide raames jaotatavate süstalde kohta käivad andmed on 2020. aasta kohta, v.a Slovakkia ja Hispaania (2019), Prantsusmaa (2018) ja Itaalia (2017); andmed pärinevad umbes pooltelt kõigist tegevuskohtadest).

TABEL A7

KONFISKEERIMISED

Riik	Heroiin		Kokaiin		Amfetamiinid		MDMA, MDA, MDEA		
	Konfis- keeritud kogus	Konfiskee- rimiste arv	Konfis- keeritud kogus	Konfiskee- rimiste arv	Konfis- keeritud kogus	Konfiskee- rimiste arv	Konfiskeeritud kogus		Konfiskee- rimiste arv
	kg	üldarv	kg	üldarv	kg	üldarv	tabletid	kg	üldarv
Belgia	684	1 833	70 254	5 354	173	2 703	244 203	351	1 376
Bulgaaria	269	31	963	27	297	75	7 951	76	40
Tšehhi	<1	94	3	138	31	1 917	88 794	21	259
Taani	8	506	375	3 841	552	2 651	33 986	25	880
Saksamaa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Eesti	<1	2	413	139	140	487	–	71	228
Iirimaa	–	1 017	–	1 994	–	218	–	–	632
Kreeka	300	2 835	1 787	819	13	477	519 304	2	92
Hispaania	173	6 769	36 888	35 240	723	3 228	1 535 844	222	2 207
Prantsusmaa	1 132	–	13 145	–	–	–	1 227 876	–	–
Horvaatia	13	130	60	347	46	973	–	4	229
Itaalia	512	1 988	13 426	7 858	14 257	365	11 374	11	280
Küpros	<1	17	5	125	<1	141	67	–	12
Läti	<1	9	68	120	13	486	316 919	12	472
Leedu	1	70	43	133	203	399	–	50	163
Luksemburg	2	150	11	191	<1	7	28 970	–	17
Ungari	41	30	12	301	83	1 186	50 368	4	552
Malta	2	31	525	83	–	–	15	–	5
Madalmaad ⁽¹⁾	1 326	–	48 891	–	–	–	–	–	–
Austria	104	1 309	63	2 000	46	1 818	89 148	15	1 110
Poola	427	–	3 887	6	2 224	64	164 528	139	7
Portugal	23	209	10 066	402	<1	27	363	1	85
Rumeenia	64	228	43	449	1 554	236	30 261	2	652
Sloveenia	5	231	9	268	108	181	13 029	–	39
Slovakkia	–	42	1	33	1 518	765	2 898	–	70
Soome	<1	28	52	334	262	2 316	137 828	15	591
Rootsi	38	940	584	4 204	1 141	9 991	216 396	5	2 618
Türgi	13 376	15 049	1 961	2 573	4 899	36 015	11 096 244	–	5 259
Norra	24	789	49	1 452	447	5 611	75 426	21	1 479
Euroopa Liit	5 125	18 499	212 574	64 406	23 387	30 711	4 720 121	1 025	12 616
EL, Türgi ja Norra	18 525	34 337	214 584	68 431	28 733	72 337	15 891 791	1 046	19 354

Kõik andmed on 2020. aasta või viimase teadaoleva aasta kohta. Arvud on ümardatud täisarvuni. Amfetamiinide hulka kuuluvad amfetamiin ja metamfetamiin.

(¹) Konfiskeerimiste arvu ja koguse andmed ei hõlma kõiki asjakohaseid õiguskaitseasutusi ja neid tuleb käsitada osaliste miinimumarvudena. Kokaiini konfiskeerimiste allikas: Madalmaade tolliaruanne 2020.

KONFISKEERIMISED (JÄTKUB)

Riik	Kanepivaik		Kanepiürt		Kanepitaimed		
	Konfiskeeritud kogus	Konfiskeerimiste arv	Konfiskeeritud kogus	Konfiskeerimiste arv	Konfiskeeritud kogus		Konfiskeerimiste arv
	kg	üldarv	kg	üldarv	Taimed	kg	üldarv
Belgia	13 924	6 023	1 135	33 570	–	–	856
Bulgaaria	<1	8	3 121	82	13 584	49 027	172
Tšehhi	1	89	655	4 297	15 990	–	502
Taani	5 469	17 464	439	3 174	30 039	255	556
Saksamaa	–	–	–	–	–	–	–
Eesti	2	39	60	727	–	36	40
Iirimaa	–	263	–	3 166	–	–	277
Kreeka	2 114	285	7 790	8 168	51 149	–	708
Hispaania	461 020	41 970	59 888	132 796	1 433 213	–	4 303
Prantsusmaa	50 248	–	46 277	–	115 365	–	–
Horvaatia	3	182	1 683	5 399	6 199	–	261
Itaalia	9 732	6 635	19 869	9 698	414 396	–	1 681
Küpros	<1	20	212	666	70	–	24
Läti	282	69	138	1 016	–	235	58
Leedu	4	49	71	1 107	–	–	–
Luksemburg	12	320	90	678	7	–	3
Ungari	43	117	632	3 184	3 649	–	189
Malta	<1	14	151	113	4	–	3
Madalmaad (1)	–	–	–	–	464 169	–	–
Austria	22	574	2 032	12 906	17 881	–	564
Poola	1 994	17	5 316	233	118 600	–	7
Portugal	33 552	724	821	461	28 692	–	234
Rumeenia	1 385	140	929	3 100	–	628	128
Sloveenia	1	62	1 413	3 359	23 344	–	182
Slovakkia	<1	16	51	910	633	–	29
Soome	12	79	458	996	19 300	–	1 135
Rootsi	4 499	11 324	2 127	10 291	–	–	–
Türgi	37 489	8 278	56 244	46 854	114 965 801	–	4 568
Norra	1 785	6 752	819	3 734	–	–	–
Euroopa Liit	584 319	86 483	155 359	240 097	2 756 284	50 181	11 912
EL, Türgi ja Norra	623 593	101 513	212 422	290 685	117 722 085	50 181	16 480

Kõik andmed on 2020. aasta või viimase teadaoleva aasta kohta. Arvud on ümardatud täisarvuni.

(1) Konfiskeerimiste arvu ja koguse andmed ei hõlma kõiki asjakohaseid õiguskaitsesutusi ja neid tuleb käsitleda osaliste miinimumarvudena.

EMCDDA ALLIKAD

Põhjaliku teabe saamiseks ebaseaduslike uimastite kohta tutvuge EMCDDA väljaannete ja veebiallikatega.

Euroopa uimastiprobleemide aruanne: Suundumused ja arengud

Suundumuste ja arengute aruandes antakse põhjalik ülevaade Euroopa uimastiprobleemidest, keskendudes ebaseaduslikule uimastitarvitamisele, seonduvatele tervisekahjudele ning uimastite pakkumisele. Aruandega seotud allikatele pääseb ligi allpool esitatud veebilehe kaudu.

emcdda.europa.eu/edr2022

EMCDDA väljaanded

Lisaks iga-aastasele Euroopa uimastiprobleemide aruandele avaldab EMCDDA dokumendi „Uimastiprobleemidesse tervishoiu- ja sotsiaalvahenditega sekkumine: Euroopa juhend ja koos Europoliga ELi uimastiturud koos mitmesuguste üksikasjalike aruannetega kõigi uimastiprobleemide kohta.

emcdda.europa.eu/publications

Parimad tavad

Parimate tavade portaal pakub praktilist ja usaldusväärset teavet selle kohta, mis toimib (ja mis mitte) ennetamise, ravi, kahju vähendamise ja sotsiaalse taasintegreerimise valdkonnas. See aitab kiiresti kindlaks teha läbiproovitud ja kontrollitud sekkumised, eraldada vahendeid tulemuslike sekkumiste jaoks ning täiustada sekkumisi, kasutades vahendeid, standardeid ja suuniseid.

emcdda.europa.eu/best-practice

Statistikabülletään

Aasta statistikabülletään sisaldab liikmesriikide esitatud uusimaid kättesaadavaid andmeid uimastiolukorra kohta Euroopas. Need andmekogumid on aluseks Euroopa uimastiprobleemide aruandes esitatud analüüsile. Kõiki andmeid saab vaadata interaktiivselt ekraanil ja alla laadida Exceli vormingus.

emcdda.europa.eu/data/

Teemad

Veebilehtede koondloetelu ja tähestikuline register aitavad leida EMCDDA sisu teemade kaupa.

emcdda.europa.eu/topics

Dokumendikogu

EMCDDA dokumendikogu annab juurdepääsu keskusega seotud või keskuse töö käigus kogutud dokumentidele. Dokumendikogus on rahvusvaheliste ja riiklike organisatsioonide väljaanded, EMCDDA töötajate teadusartiklid, teiste Euroopa Liidu institutsioonide avaldatud materjalid ja muud ameti saadud materjalid.

emcdda.europa.eu/document-library

VÕTA ÜHENDUST ELIGA

Isiklikult

Kõikjal Euroopa Liidus on sadu Europe Directi teabekeskusi. Teile lähima keskuse aadressi leiata: https://europa.eu/european-union/contact_et

Telefoni või e-postiga

Europe Direct on teenus, mis vastab Teie küsimustele Euroopa Liidu kohta. Teenusega saate ühendust võtta:

- helistades tasuta numbril: 00 800 6 7 8 9 10 11 (mõni operaator võib nende kõnede eest tasu võtta),
- helistades järgmisel tavanumbril: +32 22999696 või
- e-posti teel: https://europa.eu/european-union/contact_et

ELI KÄSITLEVA TEABE LEIDMINE

Veebis

Euroopa Liitu käsitlev teave on kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil: https://europa.eu/european-union/index_et

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab alla laadida või tellida järgmisel aadressil: <https://op.europa.eu/et/publications>. Suuremas koguses tasuta väljaannete saamiseks võtke ühendust talitusega Europe Direct või oma kohaliku teabekeskusega (vt https://europa.eu/european-union/contact_et).

ELi õigus ja seonduvad dokumendid

ELi käsitleva õigusteabe, sealhulgas alates 1952. aastast kõigi ELi õigusaktide konsulteerimiseks kõigis ametlikes keeleversioonides vt EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

ELi avatud andmed

ELi avatud andmete portaal (<http://data.europa.eu/euodp/et>) võimaldab juurdepääsu ELi andmekogudele. Andmeid saab tasuta alla laadida ja taaskasutada nii ärilisel kui ka mitteärilisel eesmärgil.

Aruandest

Suundumuste ja arengute aruandes esitatakse EMCDDA uusim analüüs uimastiolukorra kohta Euroopas. Aruanne keskendub ebaseaduslikule uimastitarvitamisele, seonduvale kahjule ja uimastite pakkumisele ning sisaldab põhjalikke riiklikke andmeid nende teemade ja peamiste kahju vähendamise meetmete kohta.

EMCDDA

Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (EMCDDA) on uimastiküsimuste Euroopa tasandi koordinaator ja tunnustatud asutus. Üle 25 aasta on EMCDDA kogunud, analüüsinud ja avaldanud teaduslikult usaldusväärset teavet uimastite ja uimastisõltuvuse ning nende tagajärgede kohta, andes sihtrühmadele tõendus põhise ülevaate uimastiolukorrast Euroopas.

EMCDDA väljaanded on esmane teabeallikas paljudele sihtrühmadele, sealhulgas poliitikakujundajatele ja nende nõustajatele, narkovaldkonna asjatundjatele ja teadlastele ning laiemas plaanis ka meediale ja üldsusele. Lissabonis asuv EMCDDA on üks Euroopa Liidu deentraliseeritud asutustest.

